

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA

2018

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Zemědělská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Rynek owoców a warzyw, Polsko
Situačná a výhľadová správa, VÚEPP Bratislava

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorka:

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitel odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Radovan Tůma, ZUČM

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-474-9, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
ZELENINA

PROSINEC
2018

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity zelenina	5
Evropský trh	36
Pěstování zeleniny v ČR	38
Integrovaná produkce zeleniny v ČR	49
Skladovací kapacity v zelinářství ČR	50
Zpracovatelský průmysl v ČR.	50
Spotřeba zeleniny v ČR.	57
Cenový vývoj zeleniny v ČR	59
Zahraniční obchod se zeleninou v ČR	61
Přehledy o užití zeleniny	64
Přílohy	65
č. 1 - Přehled předběžně uznaných seskupení producentů a uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny	65
č. 2 - Přehledy zahraničního obchodu ČR se zpracovanou zeleninou	66
č. 3 - Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR	70

ÚVOD

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Zelenina“, která byla vydaná v prosinci roku 2017. Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v zelinářském sektoru, dále o změnách a základních pravidlech, týkajících se společné organizace trhu u komodity zelenina. Použité informace jsou zpracovány podle dostupných informací k měsíci říjnu 2018, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici v budově Ministerstva zemědělství, na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinná výroba, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Rok 2017 byl z pěstitelského hlediska celkem příznivý pro produkci zeleniny, což platí zejména pro ty pěstitele, kteří měli možnost zavlažovat. Vlivem příznivého průběhu počasí se zvýšila meziročně celková sklizeň o 4 % a dosáhla 311,3 tis. t. K nárůstu došlo u většiny sledovaných zeleninových druhů, kromě rajčat, petržele, cibule, hlávkového zelí a salátových okurek. Celkové sklizňové plochy zeleniny v roce 2017 poklesly v porovnání s předchozím rokem o 203 ha na 14,2 tis. ha. Výrazné snížení ploch nastalo u hlávkového zelí, okurek nakládaček, rajčat a petržele, naopak k nárůstu došlo zejména u hrachu dřeňového, cibule, česneku a salátů.

Výměra krytých ploch pro pěstování rychlené zeleniny dosahuje v současnosti 70 ha. Vzhledem k dotačním podporám v rámci Programu rozvoje venkova se rekonstruují skleníky a budují se nové především pro pěstování rajčat a okurek hydroponickým způsobem.

V roce 2018 se v důsledku extrémního průběhu počasí odhaduje pokles produkce zeleniny až o 25 %. Dešťové srážky byly v některých oblastech republiky nižší až o 90 % a vzhledem k extrémně vysokým teplotám nebylo letos zavlažování dostatečně účinné. I přes skutečnost, že v zelinářství je využívána doplňková závlaha, jsou ztráty zelinářů v roce 2018 významné. Porosty byly poškozeny nejen nedostatkem vláhy (v mnoha oblastech byl vyhlášen zákaz odběru povrchových vod), ale i tropickými teplotami. V důsledku toho rostliny zastavovaly svůj růst, což velmi negativně ovlivnilo jejich výnosy. Zálivky studenou vodou navíc způsobovaly, že vlivem teplotního šoku byly rostliny napadány nekrózami listů a podehňváním, a to zejména košťálové a listové zeleniny. Některé zeleniny nedosáhly požadovaných velikostí (dle obchodních norem), některé druhy měly různé tvarové deformace apod., což znamená, že takové produkty jsou z kvalitativního hlediska neprodejné.

Podobné extrémní podmínky panovaly v roce 2018 ve většině evropských zemí. Díky tomu je celková nabídka zeleniny na trhu nižší, což se příznivě projevilo na výši cen zemědělských výrobců (CZV). Zatímco v roce 2017 se průměrné CZV pohybovaly v nižších cenových hladinách v porovnání s předchozím rokem, od poloviny roku 2018 se výrazně zvyšují. V souvislosti s touto skutečností vykazují i spotřebitelské ceny u převážné většiny sledovaných zeleninových druhů nárůst, výjimku představují jen česnek, brokolice, paprika a celer.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska v roce 2017 oproti předchozímu roku poklesl o 17 % na 56,0 tis. t, naopak nákup ze zahraničí vzrostl o 48 % na 49,4 tis. t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska představovalo hlávkové zelí. Téměř polovinu z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořily okurky nakládačky, což bylo více jak o $\frac{3}{4}$ více než v předchozím roce. Ze statistických údajů vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny v roce 2017 se meziročně snížila o 8 % na 160,7 tis. t, klesla zejména výroba kečupu a okurek nakládaček.

Dovoz čerstvé zeleniny se v roce 2017 nepatrně zvýšil na 648,5 tis. t v hodnotě 11,5 mld. Kč, přičemž dodávky ze zemí EU dosahovaly 597,1 tis. t. Nejvíce zeleniny pocházelo ze Španělska (124,2 tis. t), Nizozemska (121,1 tis. t), Polska (95,4 tis. t), Německa (85,2 tis. t) a Itálie (50,1 tis. t). V období od ledna do září 2018 bylo do ČR dovezeno celkem 488,5 tis. t čerstvé zeleniny, což je o 6 % méně v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu v roce 2017 meziročně poklesl o 5 % na 100,7 tis. t v celkové hodnotě 1,8 mld. Kč. Do zemí EU směřovalo 100,6 tis. t zeleniny, a to zejména na Slovensko (67,5 tis. t), dále do Německa (14,2 tis. t), Maďarska (5,7 tis. t), Rakouska (5,2 tis. t) a Polska (3,4 tis. t). Záporné saldo zahraničního obchodu tak v roce 2017 dosáhlo 9,7 mld. Kč.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY ZELENINA

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti zeleniny
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Společná zemědělská politika – přímé platby
6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny
 - 6.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny
 - 6.2. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)
 - 6.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
 - 6.4. Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny
7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě zelenina
9. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků

I. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká jen osobám (právníkům i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, tj. osobám, kterým finanční úřad přidělil DIČ, které odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu, Washingtonova 7, Praha I.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který činí 8 mil. Kč pro odeslané a 8 mil. Kč pro přijaté zboží.

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2017/1925,
- e) Nařízení Komise (EU) č. 1106/2012, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 420/2017 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti zeleniny

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

<http://ec.europa.eu/taxation> nebo na webových stránkách Celní správy, www.celnisprava.cz/ a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy **Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)**, které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U zeleniny je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco Island má až na pár výjimek nulová cla

na dovoz zeleniny z EU, Švýcarsko i Norsko si dovozní cla zachovaly v různé míře s častou návazností na produkční období a s využitím celních preferenčních kvót. Liberalizován byl dovoz z EU do Norska pouze některých druhů zeleniny (např. houby, lanýže, žampiony a cukrová kukuřice pro krmné účely). Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými **balkánskými zeměmi**. Albánie, Černá Hora i bývalá jugoslávská republika Makedonie uplatňují na dovoz položek především čerstvé zeleniny z EU různá cla. Dovozní cla na některé položky zeleniny z EU (např. rajčat nebo sladké papriky, čerstvé fazole) zachovává i Srbsko.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **Středomoří**. U zeleniny se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí. Např. Maroko má kromě dvou položek cukrové kukuřice nulová cla pro dovoz zeleniny z EU, kdežto Alžírsko uplatňuje dovozní cla MFN¹ ve výši 30 % a Tunisko ve výši 36 %. Některé země, jako např. Egypt, Jordánsko neuplatňují dovozní cla na zeleninu z EU žádná. Naopak dovoz zeleniny z EU do Izraele je zatížen cly u většiny položek této kategorie s tím, že u některých je použita bezcelní preferenční kvóta. U dalších však mohou aplikovatelná dovozní cla přesáhnout i 200 % (např. rajčata nebo cibule). Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají v současnosti s Tuniskem.

V posledních pěti letech se EU podařilo uzavřít dohody o volném obchodu se státy **Andského společenství** a **Střední Ameriky** (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Peru má pro dovoz většiny položek zeleniny z EU nulová cla (výjimku tvoří česnek, který má bezcelní preferenční kvóta ve výši 560 t, čerstvý hrášek a fazole). Kolumbie si ponechala dovozní cla pouze na některé položky zeleniny (např. rajčata, artyčoky, čerstvý hrášek a fazole).

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz zeleniny z EU do Jižní Koreje mají být z velké části odstraněna maximálně do 15 let od vstupu dohody v platnost. Některé položky jsou však zcela vyloučeny z liberalizace (např. cibule a česnek). V říjnu 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem**. U položek zeleniny však Singapur poskytuje MFN cla ve výši 0 % a uzavřením dohody se proto situace nezmění. V říjnu 2013 bylo dokončeno jednání s **Kanadou**; u zeleniny došlo při dovozu z EU do Kanady k úplné liberalizaci. V červenci 2013 byly zahájeny rozhovory o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s **USA (TTIP)**, jehož součástí je i liberalizace dovozních cel na obou stranách. Na konci roku 2016 byla jednání s nástupem nové administrativy USA pozastavena.

Jednání o dohodě o volném obchodu byla dokončena s **Ukrajinou**. Od 1. 1. 2016 je Dohoda o volném obchodu mezi EU a Ukrajinou prozatímně uplatňována. Díky ní se většina položek zeleniny z EU na Ukrajinu bude dovážet bezcelně maximálně do 5 let od vstupu dohody v platnost. U citlivých položek (např. rajčat, cibule nebo mrkve) dojde po pěti letech ke snížení dovozních cel z EU na Ukrajinu o 20 až 50 %. Mezi EU a **Gruzií** byla veškerá dovozní cla odstraněna na základě dohody o volném obchodu; na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, kdy by bylo možné opět zavést cla v původním rozsahu. Dovož z EU do **Moldavska** je u většiny položek zeleniny také bezcelní, ale některé položky čerstvé zeleniny jsou zatíženy dovozním clem (např. některé druhy mrkve a cibule).

Mezi EU a **Mexikem** a **Chile** v současnosti probíhá technické doladování revize textů Dohody o volném obchodu se zemědělskými produkty a předpokládá se, že do konce roku bude k dispozici finální znění. Zelenina je však již v současnosti dovážena z EU do Mexika i do Chile bezcelně. V roce 2007 bylo zahájeno projednávání dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. V listopadu 2017 došlo po summitu EU a Indie k obsáhlým rozhovorům s cílem určit, zda jsou splněny základní podmínky pro obnovení jednání. V současnosti probíhá na obou stranách vyhodnocování výsledků těchto rozhovorů. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz zeleniny clo MFN nejčastěji ve výši 30 %.

¹ MFN – Most favoured nation – tzv. doložka nejvyšších výhod, která znemožňuje, aby členské státy Světové obchodní organizace (WTO) proti sobě používaly diskriminující praktiky a aby všechny výhody, které získá jeden člen, se vztahovaly i na všechny ostatní. ČR je členem WTO od roku 1995.

Dohody o volném obchodu (**DCFTA**) má EU uzavřeny s **Malajsií** a **Vietnamem**. Zatímco v případě Malajsie probíhá příprava dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem byla v prosinci 2016 formálně ukončena, vstup dohody v platnost se předpokládá v roce 2019. U zeleniny uplatňuje Vietnam při dovozu cla MFN nejčastěji mezi 10 až 30 %. Dohoda stanovuje, že má dojít k odstranění cel na dovoz zeleniny z EU do Vietnamu nejpozději do 6 let od jejího vstupu v platnost.

EU jedná o uzavření dohody s **Thajskem**, z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání. Další jednání o dohodě o volném obchodu probíhají s **Filipínami**, **Indonésií** a **Japonskem**. U většiny položek zeleniny se při dovozu z EU do Japonska předpokládá postupná liberalizace maximálně do 15 let od vstupu dohody v platnost. Jednání o zónách volného obchodu probíhají rovněž s řadou dalších zemí, např. s jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay a Venezuela). Státy Mercosuru se dohodly na společné nabídce snížení cel už na konci července 2014, podle vyjádření EK se předpokládá odstranění cel u 90 % položek vzájemného obchodu.

Jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o dohodě o volném obchodu byla formálně zahájena v červnu 2018 s tím, že první kolo rozhovorů proběhlo v červenci 2018.

Druhy zeleniny, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují předepsané vstupní ceny – rok 2018

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v €/100 kg	Celní sazba smluvní v %
0702 00 00	Rajčata čerstvá, chlazená		
	1.1.–31.3.	84,6	8,8*
	1.4.–30.4.	112,6	8,8*
	1.5.–14.5.	72,6	8,8*
	15.5.–31.5.	72,6	14,4*
	1.6.–30.9.	52,6	14,4*
	1.10.–31.10.	62,6	14,4*
	1.11.–20.12.	62,6	8,8*
	21.12.–31.12.	67,6	8,8*
0707 00 05	Okurky salátové čerstvé, chlazené		
	1.1.–konec února	67,5	12,8*
	1.3.–30.4.	110,5	12,8*
	1.5.–15.5. – ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	12,8*
	16.5.–30.9. – ke zpracování ¹⁾ a ostatní	48,1	16,0
	1.10.–31.10. – ke zpracování ¹⁾ a ostatní	68,3	16,0
	1.11.–10.11.	68,3	12,8*
	11.11.–31.12.	60,5	12,8*
0709 93 10	Cukety		
	1.1.–31.1.	48,8	12,8
	1.2.–31.3.	41,3	12,8
	1.4.–31.5.	69,2	12,8
	1.6.–31.7.	41,3	12,8
	1.8.–31.12.	48,8	12,8
0709 91 00	Artyčoky		
	1.1.–31.5.	82,6	10,4
	1.6.–30.6.	65,4	10,4
	1.7.–31.10.	-	10,4
	1.11.–31.12.	94,3	10,4

Pramen: Nařízení Komise (EU) č. 2017/11925, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO,

¹⁾ zařazení do této podpoložky podléhá podmínkám dle NK (EHS) č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů (viz čl. 291 až 300)

3. Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 07 celního sazebníku, tzn. jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2018 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2018 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

● 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

- 3.a) Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin – režim podpory notifikován na období od 1. 10. 2017 do 31. 12. 2020 a mění režim podpory č. SA.35234 (2012/N) do výše 80 % u zeleninových druhů okurka, rajče a paprika pěstovaných ve skleníku, max. však u druhu okurka 227 200 Kč/ha, rajče 181 906 Kč/ha a paprika 74 560 Kč/ha, z prokázaných nákladů na pořízení bioagens a biopreparátů,
- 3.c) Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3.d) Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin, včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin, do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2017

Na DP 3.a) bylo vyplaceno 595,8 tis. Kč, na 3.c) 38,0 tis. Kč, na 3.d) 15,0 mil. Kč.

● 9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

- 9.A.b.1) Publikace doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.
- 9.A.b.2) Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.
- 9.A.b.3) Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2017

V rámci DP 9.A.b.2) bylo zelináři čerpáno celkem 1,16 mil. Kč a 9.A.b.3) 50,0 tis. Kč.

● **Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“**

Člení se na podprogramy:

1. Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ určený na:
 - podporu obnovy a budování závlahového detailu,
 - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.
2. Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ určený na:
 - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Program funguje od roku 2017 a je prozatím plánován do roku 2022. Více informací na:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh>.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF – Podpory podnikání – jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. PGRLF umožňuje v současné době obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojitelnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpory PGRLF lze nalézt na internetových stránkách www.pgrlf.cz.

Pro rok 2018 byly vyhlášeny zejména tyto programy:

Zemědělec: cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Zpracovatel: program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se

zpracováním zemědělských produktů k potravinářským či krmivářským účelům. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 € na jeden podnik za poslední 3 roky).

Podpora nákupu půdy: program pro podporu nákupu nestátní zemědělské půdy zemědělskými prvovýrobcí. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*) = až do 15 000 € na jeden podnik za poslední 3 roky.

Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci rostlin.

Nepříznivými klimatickými jevy se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a další nepříznivé klimatické podmínky.

Přírodní pohromou se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu.

Škůdci rostlin se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů, škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Výše podpory: – v rozmezí od 35 % do 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok;

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandle, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR,
- přádné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

Investiční úvěry

Účelem Úvěru poskytnutého PGRLF v rámci programu podpory Investiční úvěry je pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů ve smyslu „Pokynů“. Úvěr nesmí být použit na nákup (pořízení) nemovitého majetku. Doba splatnosti Úvěru na uvedené investice nepřesáhne 15 let (od podpisu smlouvy o poskytnutí Úvěru). Úvěr bude poskytnut ve výši od 100 tis. Kč do 10 mil. Kč. (Podpora do 15 000 € na jeden podnik za poslední 3 měsíce).

Provozní úvěry

Účelem provozního Úvěru poskytnutého PGRLF v rámci programu je provozní financování zpracovatelů zemědělských prvovýrobců, zpracovatelů zemědělských produktů ve smyslu „Pokynů“.

Doba splatnosti Úvěru na stanovené provozní financování nepřesáhne 2 roky (od podpisu smlouvy

o poskytnutí Podpory). Úvěr bude poskytnut ve výši od 100 tis. Kč do 2 mil. Kč. (Podpora do 15 000 € na jeden podnik za poslední 3 měsíce).

Sociální zemědělství: program podpory je určen zemědělskému prvovýrobcí, který umožní znevýhodněným osobám spolupodílet se na běžných (nebo zvlášť vyčleněných) činnostech farmy, má uzavřené pracovní smlouvy s uvedenými osobami a uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány úvěry PGRLE, a to úvěry jak investiční, tak úvěry provozní.

C) Národní program podpory potravin

Národní značka kvality KLASA je udělována od roku 2003 ministrem zemědělství pouze kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům, které splní přísné kvalitativní (prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky) a legislativní požadavky. Spravuje ji Odbor administrace podpory kvalitních potravin Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Spotřebitelům a odběratelům slouží k lepší orientaci na trhu při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami.

Za dobu své existence se značka KLASA stala nejen prestižní záležitostí pro její držitele, ale především si získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. Rovněž výrobci a zástupci obchodních řetězců velmi pozitivně hodnotí prodejnost těchto výrobků a vítají podporu kvalitní potravinářské produkce. Značka se uděluje na 3 roky a garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní potraviny. V současné době je značkou KLASA oceněno 980 výrobků od 223 producentů.

Značka Regionální potravina

Značka Regionální potravina je určena pro potravinářské nebo zemědělské výrobky od malých a středních potravinářských výrobců (tj. firem s maximálně 250 zaměstnanci). Odborné poroty vybírají vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. Jejím držitelem se mohou stát jen ty výrobky, které zvítězí v dané kategorii. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku „Regionální potravina“ daného kraje po dobu 4 let.

Značka Regionální potravina je součástí informační a komunikační kampaně Ministerstva zemědělství. Jejím hlavním cílem je představit spotřebitelům to nejlepší z potravinářské produkce v jednotlivých krajích ČR. Projekt vychází vstříc silícímu zájmu veřejnosti o kvalitní potraviny od tradičních regionálních výrobců.

Více informací lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz, www.szif.cz.

5. Společná zemědělská politika – přímé platby

Rostlinná výroba, včetně pěstování ovoce a zeleniny, je v podmínkách ČR podporována několika dotačními tituly v rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky EU.

Vícesložkový systém přímých plateb (SAPS, ozelenění, VCS a platba pro mladé zemědělce)

Společná zemědělská politika (SZP) v rámci přímých plateb klade důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění, generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce nebo na podporu tzv. citlivých komodit pomocí dobrovolné podpory vázané na produkci. Od roku 2015 přímé platby v ČR tvoří jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS), platba pro zemědělce dodávající zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greeningová platba), dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS) a platba pro mladé zemědělce.

a) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS i nadále tvoří nejvýznamnější část přímých plateb. Poskytnutí podpory v rámci SAPS upravuje NV č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení. Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů na přímé platby, obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2010	581,177	165,07	4 060,80
2011	667,365	189,32	4 686,50
2012	755,659	214,28	5 387,30
2013	832,828	235,86	6 068,88
2014	773,751	218,08	5 997,23
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15

Pramen: MZe

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácen spolu s greeningovou platbou.

SAPS je poskytován ze zdrojů EU na hektar způsobilé zemědělské půdy. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno splněním podmínek zemědělského podnikatele, řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a také dodržováním některých povinných požadavků na hospodaření, které jsou společně s DZES známy jako podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance). Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy.

b) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA). Podmínky této platby upravuje NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Vnitrostátní stropy a sazby na greening

Rok	Obálka SAPS (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38

c) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb. Pro období 2015–2020 směřují finanční prostředky v rámci VCS na **ovoce, zeleninu**, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny a také na již v minulosti podpořené komodity: chmel, masná telata, dojnice, ovce a kozy, a to v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč). Došlo nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných jako jediný umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci.

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností (VVP) a vysokou pracností (VP)

Podmínky poskytování podpory na produkci zeleninových druhů s VVP a VP upravuje §22 a 23 NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Nejdůležitější předpisy EU pro přímé platby:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1307/2013**, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **1306/2013**, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci podpory na produkci je pro každou skupinu zeleninových druhů stanovena výměra nejméně 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury „standardní orná půda“ nebo „jiná trvalá kultura“ v případě chřestů, nejméně ode dne doručení žádosti SZIF do 31. srpna příslušného kalendářního roku a vyhovuje dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako je stanovený minimální výsev či výsadba.

Průměrně bude pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví zeleniny v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Ukazatel	Rok	Počet žadatelů	Počet ha	Sazba platby na produkci
Zelenina s VVP	2015	274	6 588	13 184 Kč/ha
	2016	293	7 170	12 040 Kč/ha
	2017	299	7 242	11 462 Kč/ha
	2018	-	-	11 732 Kč/ha
Zelenina s VP	2015	125	3 778	3 662 Kč/ha
	2016	115	2 749	5 003 Kč/ha
	2017	132	3 238	4 084 Kč/ha
	2018	-	-	3 592 Kč/ha

d) Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Poskytnutí platby pro MZ upravuje NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba platby pro rok 2016 byla stanovena ve výši 878,64 Kč/ha, pro rok 2017 ve výši 844,43 Kč/ha a v roce 2018 se zdvojnásobila na 1 694,08 Kč/ha.

e) Přechnodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňuje novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále budou podporovat stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka (KBTPM), ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž bude vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS. PVP bude i nadále poskytována výhradně z rozpočtu ČR, maximálně však ve výši 75 % pro rok 2015, 70 % pro rok 2016, 65 % pro rok 2017, 60 % pro rok 2018, 55 % pro rok 2019 a 50 % pro rok 2020.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v NV č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám. Žádost o poskytnutí PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti na SZIF, a to do 15. května příslušného kalendářního roku.

Výše obálék a sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP v roce 2018

Sektor	Sazba
Zemědělská půda	141,58 Kč/ha
Chmel	3 952,77 Kč/ha
Brambory na škrob	1 279,28 Kč/t
Přežvýkavci	76,45 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	87,72 Kč/VDJ
Ovce/kozy	42,99 Kč/VDJ

f) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory je možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. **1305/2013**, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Projektové operace PRV na období 2014–2020**Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků**

Dotace z této operace mohou čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace je 40 %, tuto hranici je možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními (méně příznivé oblasti – LFA) o dalších 10 %. Maximální míra dotace je tedy 60 %.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Je tak možné čerpat z těchto záměrů:

- b) rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- g) rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),
- l) rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000 Kč do 150 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Podpora – zelinářský sektor

Žádosti o dotaci	3. kolo (2016)	5. kolo (2017)
Zaregistrované	105	125
Schválené/doporučené	60	49
Částka dotace	327 670 526 Kč	119 606 487 Kč
Proplaceno	29	-
Částka dotace	32 891 957 Kč	-

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů - 40 % dotace na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

Podpora ovoce/zeleniny, chmele a moštových hroznů

Žádosti o dotaci	3. kolo (2016)	5. kolo (2017)
Zaregistrované	234	205
Schválené/doporučené	183	120
Částka dotace	271 301 036 Kč	212 760 174 Kč
Proplaceno	78	-
Částka dotace	73 745 893 Kč	-

Pramen: MZe

Poznámka: nelze rozdělit do jednotlivých kategorií

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

Operace 10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 75/2015 Sb.

- **integrováná produkce zeleniny** – sazba 426 €/ha standardní orné půdy zařazeného do titulu integrováná produkce zeleniny podle § 2, písm. c), bodu 1, na které žadatel plní podmínky podle § 15, min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha,
- **integrováná produkce chřestů** – sazba 426 €/ha jiné trvalé kultury zařazeného do titulu integrováná produkce zeleniny podle § 2, písm. c) bodu 1, na kterém žadatel plní podmínky podle § 15, min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha.

Rok	Výměra standardní orné půdy	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 50 žádostí na 2 807 ha	29,7 mil. Kč
2017	proplaceno 87 žádostí na 6 765 ha	77,8 mil. Kč
2017	podáno 92 žádostí na 7 012 ha	80,7 mil. Kč

Operace I I – Ekologické zemědělství – dle NV č. 76/2015 Sb.■ **v rámci přechodu na ekologickou produkci**

sazba 536 €/ha – standardní orné půdy, jde-li o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12, odst. 4,

■ **v rámci ekologické produkce**

sazba 466 €/ha – standardní orné půdy, jde-li o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12, odst. 4.

Rok	Výměra standardní orné půdy v ha	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 94 žádostí na 1 972 ha	26,2 mil. Kč
2017	proplaceno 122 žádostí na 2 463 ha	32,5 mil. Kč
2017	podáno 166 žádostí na 3 848 ha	50,6 mil. Kč

Přehled o čerpání podpor v rámci EAFRD**Opatření osy I: I.1.1 – Modernizace zemědělských podniků**

Rok	Počet schválených žádostí	Výše proplacených finančních prostředků
2008	55	120,3 mil. Kč
2009	54 – modernizace zem. podniků (ovoce, zelenina) 64 – nosné konstrukce (ovoce, chmel, réva) 32 – skleníky, fóliovníky, kontejnerovny	200,7 mil. Kč 111,3 mil. Kč 84,0 mil. Kč
2010	40 – modernizace skladovacích kapacit (ovoce, zelenina)	137,0 mil. Kč
2011	10 – modernizace zem. podniků (ovoce, zelenina) 3 – skleníky, fóliovníky, kontejnerovny	14,8 mil. Kč 0,4 mil. Kč
2012	Neproběhl žádný příjem žádostí	-
2013	Neproběhl žádný příjem žádostí	-
2014	93 – modernizace skladů (ovoce, zelenina) 33 – nosné konstrukce v sadech	152,0 mil. Kč 17,0 mil. Kč
2015	42 – stroje pro pěstování ovoce 2 – technologie pro RV (ovoce, zelenina, brambory, chmel)	30,5 mil. Kč 6,1 mil. Kč

Opatření osy II: II.1.3 – Agroenvironmentální opatření (AEO)

- **ekologické zemědělství** – sazba 564 €/ha, jde-li o zeleninu nebo speciální byliny na orné půdě v systému ekologického zemědělství

Rok	Výměra standardní orné půdy	Výše proplacených finančních prostředků
2009	389 ha	5,8 mil. Kč
2010	668 ha	9,9 mil. Kč
2011	1 452 ha	21,5 mil. Kč
2012	1 506 ha	21,3 mil. Kč
2013	1 698 ha	24,4 mil. Kč
2014	1 816 ha	25,8 mil. Kč
2015	1 338 ha	20,7 mil. Kč
2016	336 ha	5,2 mil. Kč

■ **integrovaná produkce zeleniny – sazba 440 €/ha standardní orné půdy**

Rok	Výměra standardní orné půdy	Výše proplacených finančních prostředků
2008	4 528 ha	54,5 mil. Kč
2009	4 426 ha	51,3 mil. Kč
2010	4 818 ha	56,3 mil. Kč
2011	5 225 ha	60,3 mil. Kč
2012	6 068 ha	67,1 mil. Kč
2013	5 946 ha	66,7 mil. Kč
2014	5 894 ha	65,4 mil. Kč
2015	5 631 ha	68,1 mil. Kč
2016	4 777 ha	53,5 mil. Kč

6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny

6.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

- odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Podpora pro zřizování seskupení producentů ovoce a zeleniny je tímto nařízením ukončena a měla by být dále poskytována všem odvětvím ve všech členských státech v rámci politiky rozvoje venkova. ČR toto opatření do Programu rozvoje venkova nezařadila.

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce organizace producentů (OP) s tím, že je-li součástí operačního programu opatření na řízení krizí, lze celková procenta navýšit na **4,6 %**. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení bylo v roce 2017 částečně zrušeno (čl. 19–35 a 50–148) a nahrazeno dvěma nařízeními:

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o sankce uplatňované v uvedených odvětvích, a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011.
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.

Čl. 3 – 19 týkající se obchodních norem a kontrol shody zůstaly v platnosti nařízení Komise (EU) č. 543/2011.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a č. 73/2009, ve znění NK č. 639/2014, 994/2014, 1001/2014, 1378/2014, 2015/851, 2016/142.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve znění NK č. 994/2014, 1378/2014.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy NEPR (EU) č. 1308/2013 a NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892.

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor

- Nařízení Komise (EU) 2017/891 a 2017/892
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013
- Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (ve znění 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb.)

Licence pro ovoce a zeleninu

- Nařízení Komise (EU) č. 2016/1237
- Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013

Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny

- Nařízení Komise (EU) č. 543/2011
- Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)

6.2. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)

Od školního roku 2017/2018 došlo na úrovni EU k reformě dvou projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol, které byly spojeny pod jeden společný právní rámec a vznikl Školní projekt (Ovoce, zelenina a mléko do škol). Finanční rámec u jednotlivých projektů (tj. Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) zůstává oddělený, každá část má svoji obálku.

Projekt vychází z hlavních záměrů stanovených EU pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyky ve výživě dětí, bojovat proti dětské obezitě a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. V projektu Ovoce, zelenina a mléko do škol jsou od školního roku 2017/2018 cílovou skupinou žáci základních škol (první i druhý stupeň) včetně dětí z přípravných tříd základních škol nebo přípravného stupně základních škol speciálních. U těchto dětí se předpokládá nejvyšší efektivita při realizaci cílů celého projektu.

Celková podpora ze zdrojů EU a ČR vynaložená k financování produktů dodávaných v rámci projektu „Ovoce a zelenina do škol“ činila:

- **ve školním roce 2009/2010** celkem 72 689 962 Kč (částka 53 063 672 Kč byl 73% podíl z EU a částka 19 626 290 Kč 27% podíl z ČR). Projektu se zúčastnilo 2 883 škol s počtem 323 431 žáků 1.–5. ročníků základních škol, zapojených do režimu „Ovoce do škol“. Celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2009/2010 byl stanoven ve výši 224,75 Kč. Z cílové skupiny 454 532 dětí se jednalo o 71,1 %,
- **ve školním roce 2010/2011** celkem 88 886 000 Kč, projektu se zúčastnilo 3 141 škol s počtem 370 016 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka pro školní rok 2010/2011 byl stanoven ve výši 240 Kč. Z cílové skupiny se jednalo o 80 % dětí,
- **ve školním roce 2011/2012** celkem 90 732 292 Kč, projektu se zúčastnilo 3 243 škol s počtem 387 176 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 234 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 81 %,
- **ve školním roce 2012/2013** celkem 139 028 645 Kč, projektu se zúčastnilo 3 364 škol s počtem 416 670 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 333 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 85 %,
- **ve školním roce 2013/2014** celkem 143 368 600 Kč, projektu se účastnilo 3 530 škol s počtem 456 233 žáků, celkový roční limit na jednoho žáka byl stanoven ve výši 315 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 90 %,
- **ve školním roce 2014/2015** celkem 186 051 095 Kč (mění se podíl spolufinancování EU 88 % a ČR 12 %), z toho: 169 147 055 Kč na produkty a 16 690 657 Kč na doprovodná opatření. Projektu se zúčastnilo 3 741 škol s počtem 509 030 žáků prvního stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd. Celkový roční limit na produkty na jednoho žáka byl stanoven ve výši 333 Kč a nově stanovený limit na doprovodná opatření činil na jednoho žáka 40 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 95 %.
- **ve školním roce 2015/2016** celkem 190 644 859 Kč (z toho: na produkty 171 508 411 Kč a 18 702 469 Kč na doprovodná opatření). Projektu se zúčastnilo 3 810 škol s počtem 539 747 žáků z prvního stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd. Celkový roční limit na produkty na jednoho žáka byl stanoven ve výši 318,30 Kč a limit na doprovodná opatření činil na jednoho žáka 40 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 97 %.
- **ve školním roce 2016/2017** celkem 198 226 843 Kč (z toho na produkty 178 274 060 Kč a na doprovodná opatření 19 308 309 Kč). Projektu se zúčastnilo 3 863 škol s počtem 564 689 žáků z prvního stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd a přípravných stupňů základních škol speciálních. Celkový roční limit na produkty na jednoho žáka byl stanoven ve výši 317 Kč a limit na doprovodná opatření činil na jednoho žáka 37,50 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 98 %.
- **ve školním roce 2017/2018** celkem 311 345 027 Kč (z toho 284 578 371 Kč na produkty a 24 754 314 Kč na doprovodná vzdělávací opatření). Došlo k rozšíření cílové skupiny, projektu se zúčastnilo 3 935 škol s počtem 906 110 žáků základních škol včetně dětí z přípravných tříd a přípravných stupňů základních škol speciálních. Celkový roční limit na produkty na jednoho žáka byl stanoven ve výši 319,90 Kč a limit na doprovodná vzdělávací opatření činil na jednoho žáka 45 Kč. Z cílové skupiny dětí se jednalo o 97,5 %.

ČR čerpala prostředky na projekt (včetně souvisejících nákladů) s 95,7% úspěšností ve školním roce 2009/2010, s 99,1% úspěšností ve školním roce 2010/2011, s 98,5% úspěšností ve školním roce 2011/2012, na 99,1 % ve školním roce 2012/2013, 99,2 % ve školním roce 2013/2014, 97,7 % ve školním roce 2014/2015, na 98,1 % ve školním roce 2015/2016 a s 98,7% úspěšností ve školním roce 2016/2017.

Zapojení škol a dětí

- ve školním roce 2010/2011 došlo oproti školnímu roku 2009/2010 ke zvýšení počtu škol v projektu o 260 (tj. 9 %) a ke zvýšení počtu dětí v projektu o 46 810 (tj. 14,4 %),
- ve školním roce 2011/2012 se zvýšil počet škol v projektu o 100 (tj. o 3,1 %) a počet dětí o 16 935 (tj. o 4,5 %),
- ve školním roce 2012/2013 se zvýšil počet škol v projektu o 121 (tj. o 3,7 %) a počet dětí o 29 494 (tj. o 7,6 %),
- ve školním roce 2013/2014 se zvýšil počet škol v projektu o 166 (tj. o 4,9 %) a počet dětí o 39 563 (tj. o 9,5 %),
- ve školním roce 2014/2015 se zvýšil počet škol v projektu o 211 (tj. o 5,9 %) a počet dětí o 52 797 (tj. o 11,5 %),
- ve školním roce 2015/2016 se zvýšil počet škol v projektu o 69 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 30 717 (tj. o 6 %),
- ve školním roce 2016/2017 se zvýšil počet škol v projektu o 53 (tj. o 1,3 %) a počet dětí o 24 942 (tj. o 4,6 %),
- ve školním roce 2017/2018 se zvýšil počet škol v projektu o 72 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 341 421 (tj. o 60,4 %) díky rozšíření cílové skupiny o druhý stupeň základních škol.

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy a pyré. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení.

Nařízení Komise (EU) č. 2017/40, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění NK (EU) č. 907/2014.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (ERHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení NR (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, které nahradilo v roce 2017 nařízení vlády č. 478/2009 Sb.

6.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny v EU a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny,

- **prováděcí nařízení Komise (EU) č. 594/2013**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 543/2011, pokud jde o obchodní normy v odvětví ovoce a zeleniny, a kterým se uvedené prováděcí nařízení opravuje.

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem, v platnosti zůstalo pouze 10 zvláštních obchodních norem. Zvláštní obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Zvláštní obchodní normy platné pro:

jablka; hrušky; kiwi; broskve a nektarinky; saláty, endivii kadeřavou letní a endivii zimní; citrusové plody; jahody, papriku zeleninovou; rajčata; stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje zvláštní obchodní norma EU. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % početních nebo hmotnostních produktů nesplňujících min. požadavky na jakost). V rámci této odchylky smí celkem nejvýše 2 % sestávat z produktů postižených hnilobou.

c) Další změny

Tyto změny zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu mohou být nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny z EU,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z EU,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z EU i mimo EU.

6.4. Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny

Dne 6. 8. 2014 bylo vyhlášeno Ruskou federací embargo na dovoz vybraných zemědělských produktů z EU a dalších států (USA, Kanada, Austrálie, Norsko) do Ruska v délce trvání jednoho roku. Konkrétně je zákaz uvalen na dovoz hovězího, vepřového a drůbežího masa, soleného masa a masných výrobků, dále na dovoz ryb, korýšů, měkkýšů, mléka a mléčných výrobků, **ovoce a zeleniny**, sladového výtažku a potravinových přípravků. Komise vydala 29. 8. 2014 **nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 932/2014**, kterým se stanoví dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého

ovoce a zeleniny. Toto nařízení řeší podporu pro členy i nečleny organizací producentů produkujících rajčata, mrkev, zelí, papriku, květák, brokolici, okurky, houby, jablka, hrušky, švestky, bobulové ovoce, stolní hrozny a kiwi, kteří v období od 18. 8. do 30. 11. 2014 prováděli buď stažení z trhu, neskliželi nebo sklízeli nezralé produkty. Celková výše podpory pro členské státy EU byla stanovena na 125 mil. €. Z důvodu nemožnosti překročit tento limit pozastavila Komise dne 10. 9. 2014 přijímání žádostí členských států.

Dne 29. 9. 2014 vydala **Komise nové nařízení (EU) č. 1031/2014**, které umožnilo pokračování stabilizace trhu. Opatření je cíleno především na ty členské státy, které exportovaly do Ruska v posledních třech letech, a podpora vychází z množství produkce dříve exportovaného. Pro zmírnění sekundárních dopadů má všech 28 států navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů.

ČR měla možnost využít podporu na množství 3 000 t jednoho nebo více stanovených produktů. Toto opatření mělo platnost do konce června 2015.

Dne 25. června 2015 byl ruský zákaz prodloužen do 5. srpna 2016. Na základě toho vydala Komise nové **NK (EU) č. 2015/1369**, kterým se mění NK (EU) č. 1031/2014 a kterým se stanoví další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty ovoce a zeleniny. Nařízení bylo opět cíleno na ty členské státy, které v minulých letech exportovaly do Ruska. Všechny 28 států mělo navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů. Seznam produktů byl rozšířen o pomeranče, klementinky, mandarinky, citróny, broskve a nektarinky. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich neskližení, provedené v období do 30. června 2016. ČR v roce 2015 neuplatnila pravidlo „kdo dřív přijde, ten dřív dostane“, ale byl stanoven termín 30. dubna 2016, do kterého se přijímaly žádosti.

Mimořádná opatření na základě prodloužení ruského zákazu pokračovala i v období 2016/2017. Novým NK v přenesené pravomoci **(EU) 2016/921** se stanovila další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny. Nařízení bylo cíleno na 16 členských států, tradičních vývozců do Ruska. Všechny 28 států mělo navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů. Do seznamu produktů byly nově přidány *třešně a tomely*. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich neskližení, provedené v období do 30. června 2017.

Mimořádná opatření pokračovala i v období 2017/2018 **novým NK č. 2017/1165**. Tato opatření se vztahovala pouze na trvalé plodiny, v našem klimatickém pásu pro peckové ovoce, jablka a hrušky. ČR měla možnost požádat o podporu pro 2 000 t všech produktů, na které se mimořádná opatření vztahovala. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklizení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich neskližení, provedené v období do 30. června 2018. Opět se neuplatňovalo pravidlo „kdo dřív přijde, ten dřív dostane“, ale byl stanoven termín 30. dubna 2018, do kterého SZIF přijímal předběžná oznámení.

Mimořádná opatření a podpory EU nebudou pro další období už prodloužena.

7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 252/1997 sb., ve znění pozdějších předpisů, dále pak v NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentské sféry s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>.

a) Registrace předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným (uznaným) organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP) včetně nadnárodních OP a SOP, které byly uznány na základě žádosti o uznání, a uznaným seskupením producentů (SP). OP/SOP/SP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892, NEPR (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagaci, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na prováděná opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

V roce 2006 byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to:

CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITOZEL, Bohušovice n/Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice, a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání:

EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.

V roce 2007 se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).

V roce 2008 podmínky pro řádné uznání za OP nově splnila tři předběžně uznaná SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.

Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.

V roce 2009 bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.

V roce 2010 bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP se zvýšil na 10.

V roce 2011 se počet SP zvýšil na 9 přihlášením ZP Otice, počet uznaných OP činil 10.

V roce 2012 byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet uznaných OP na celkových 14. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil počet předběžně uznaných SP 6.

V roce 2013 činil počet uznaných OP 15 a počet předběžně uznaných SP 6.

V roce 2014 bylo v ČR uznáno 18 OP, počet předběžně uznaných SP se tím snížil na dva subjekty (ZP Otice, OD Suchá Loz); dále byla uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.

V roce 2015 bylo v ČR uznáno 19 OP (nově odbytové družstvo Mochov), z toho jedna uznaná nadnárodní OP; počet předběžně uznaných SP zůstal nezměněn, tj. 2.

V roce 2016 bylo uznáno 19 OP (odbytové družstvo Mochov skončilo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP, počet předběžně uznaných SP činil 2.

V roce 2017 je uznáno 23 OP (nově ZP Otice, odbyt s.r.o., OD Suchá Loz, Piletice, odbytové družstvo, Čerstvě utrženo, družstvo), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

V roce 2018 (k 31. 8.) je uznáno 23 OP, z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce a zeleniny (tj. od 1. 1.–31. 12. daného roku) v Kč

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (do 31.8.)
Finanční podpora pro OP	54 507 554	48 519 902	71 706 511	79 014 947	83 283 355	36 488 376
Finanční podpora předběžně uznaným SP ¹⁾	13 437 996	8 167 853	5 124 779	3 189 321	2 358 659	-

Poznámka: součet podpor pro OP a SP pěstujících ovoce a zeleninu

Poznámka: ¹⁾ Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

V roce 2017 organizace producentů (OP) ovoce a zeleniny v ČR (jejichž celkový počet producentů činil 184) disponovaly pěstební plochou dosahující celkem 10 664,2 ha (z toho výměra ovocných sadů činila 5 105,0 ha, výměra pro pěstování zeleniny 5 559,2 ha), ze kterých bylo vyprodukováno celkem 242 802,6 t ovoce a zeleniny v hodnotě 2,8 mld. Kč. Organizovanost producentů ovoce dosahuje 40 % (ve vztahu k 12,9 tis. ha produkčních plodných sadů) a producentů zeleniny 51 % (vzhledem k 10,9 tis. ha ploch tržní zeleniny).

b) Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu a pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny

NK v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 s platností od 1. října 2017 ruší povinnost dovozních licencí jak pro dovoz čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z ovoce a zeleniny. Zrušení licenčních povinností se týká běžného dovozu za plné dovozní clo.

Licenční povinnost však nadále zůstává pro dovoz čerstvého, zmrazeného nebo sušeného česneku a prozatímne konzervovaných hub v rámci dovozních celních kvót řízených licencemi. Vývoz z EU do třetích zemí předložení vývozní licence nepodléhá.

Přehled o vydaných dovozních licencích na česnek:

- **v roce 2015** bylo vydáno 101 licencí na celkové množství 1 470 953 kg,
- **v roce 2016** bylo vydáno 110 licencí na celkové množství 1 596 371 kg,
- **v roce 2017** bylo vydáno 81 licencí na celkové množství 1 275 578 kg (6 licencí na dovoz 149 924 kg česneku, 75 licencí na dovoz 1 125 654 kg zpracované zeleniny – pažitka, zmrazený česnek, česnekové směsi),
- **v roce 2018** byla vydána 1 licence na dovoz 46 389 kg česneku.

Přehled o vydaných dovozních licencích na konzervované houby:

- v roce 2015 – vydány 2 licence na celkové množství 61 030 kg,
- v roce 2016 – vydána 1 licence na celkové množství 19 320 kg,
- v roce 2017 nebyly vydány žádné licence.

V roce 2018 nebyly na dovoz ostatních typů zeleniny včetně hub vydány žádné licence.

8. Legislativa ČR vztahující se ke komoditě zelenina

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity zelenina:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin (ruší vyhl. č. 225/2008 Sb. včetně č. 352/2009 Sb.),

417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin, (ruší vyhl. č. 113/2005 Sb. včetně jejich pozdějších předpisů),

231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů,

172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení, ve znění vyhl. č. 141/2017 Sb.,

4/2008 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných a extrakčních rozpouštědel při výrobě potravin, ve znění vyhl. č. 130/2010 Sb., 122/2011 Sb.,

211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu,

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,

320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,

289/2004 Sb., kterou se mění vyhl. č. 335/1997 Sb., pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína apod.,

252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,

133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,

54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb., 39/2018 Sb.,

157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

■ prováděcí předpisy:

44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními,

74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění vyhl. č. 128/2018 Sb.,

49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor,

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, (ruší se NV č. 309/2014 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 236/2016 Sb., 126/2018 Sb.),

76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb.,

75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb.,

72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,

50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2018 Sb.,

307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění NV č. 61/2016 Sb., 407/2016 Sb., 312/2017 Sb.,

478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění NV č. 157/2014 Sb., 166/2016 Sb., 74/2018 Sb.,

83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,

318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb.,

112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb.,

75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění NV č. 113/2008 Sb., 83/2009 Sb., 111/2010 Sb., 369/2010 Sb., 372/2010 Sb., 29/2014 Sb., 308/2014 Sb.,

47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,

257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,

69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.

242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),

241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.,

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:

295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,

17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin (ruší vyhl. č. 32/2012 Sb., a 326/2012 Sb.),

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb.,

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky (ruší vyhl. č. 333/2004 Sb.),

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhl. č. 159/2009 Sb., 76/2010 Sb., 442/2013 Sb., 104/2014 Sb., 207/2014 Sb., 11/2018 Sb.),

328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech SZIF, ve znění vyhl. č. 380/2011 Sb. a 328/2012 Sb.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 279/2013 Sb., 183/2017 Sb.,

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb., 54/2012 Sb., 279/2013 Sb., 243/2016 Sb., 295/2017 Sb.,

■ prováděcí předpisy:

96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu,

331/2017 Sb., o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. 3/2018 Sb.,

129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb.,

61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb.,

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb.,

332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 95/2018 Sb.,

449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 125/2007 Sb., 320/2007 Sb., 11/2009 Sb., 446/2009 Sb., 389/2010 Sb., 404/2011 Sb., 290/2012 Sb., 430/2013 Sb., 91/2014 Sb., 362/2015 Sb., 208/2016 Sb., 70/2017 Sb., 117/2017 Sb.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,

■ prováděcí předpisy:

437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhl. č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhl. č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), ruší vyhl. č. 382/2001 Sb. a 504/2004 Sb.,

94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,

383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, změna vyhl. č. 41/2005 Sb., 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb., 93/2013 Sb., 35/2014 Sb., 27/2015 Sb., 83/2016 Sb., 387/2016 Sb.

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

■ prováděcí předpisy:

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb., 229/2017 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 Sb.,

273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozbořech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, ve znění vyhl. č. 400/2017 Sb.,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy),

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění zákona č. 50/2016 Sb., 104/2017 Sb., 183/2017 Sb.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění NV č. 288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb., 155/2016 Sb., 178/2017 Sb.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb.,

- prováděcí předpisy:

441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb.

9. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a čerstvých hub v roce 2017

V roce 2017 byla inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvé zeleniny a hub u 357 kontrolovaných osob (tj. oproti minulému roku nárůst o 79 %). V rámci 985 kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 999 šarží čerstvé zeleniny a hub (tj. meziročně o 39 % více), z čehož 309 šarží (15,7 %) nevyhovělo požadavkům na jakost nebo označování.

Největší počet nevyhovujících vzorků dle země původu byl zaznamenán u vzorků původem ze států EU (76 vzorků), dále z ČR (58 vzorků) a nejméně ze třetích zemí (9 vzorků). U 166 nevyhovujících vzorků nebyl původ deklarován.

Nejvíce nedostatků bylo zjišťováno u zeleniny plodové (43 %), kořenové (22 %) a cibulové (14 %). Nevyhovující vzorky čerstvých hub představovaly 2 % ze všech zjištěných nevyhovujících vzorků. Nevyhovující vzorky čerstvých hub představovaly pouze 0,3 % ze všech zjištěných nevyhovujících vzorků. Prakticky všechny nevyhovující vzorky čerstvé zeleniny byly zjištěny v maloobchodě (95 %).

Stejně jako v předchozích letech nejčastějším nedostatkem hodnocené čerstvé zeleniny a hub bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost (dle NK /EU) č. 543/2013) především z důvodů přítomnosti plísní a hniloby okem viditelnou na plodech a dále se vyskytovaly otlaky na plodech zasahující do dužniny.

V případě nedostatečného označení bylo nejčastějším pochybením, že na obale nebo v místě nabídky nebyl uveden údaj o zemi původu, dále údaj s názvem odrůdy a třídou jakosti. Častým zjištěním bylo rovněž klamavé označení země původu nebo její uvedení zavádějícím způsobem. V jednom případě byla zjištěna odlišná odrůda česneku, než bylo deklarováno při prodeji. U dvou vzorků rajčat byla zjištěna přítomnost norovirů.

Počet kontrolovaných šarží čerstvé zeleniny a hub za rok 2017

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	22	0,0	202	19,5	75	0,0	27	14,8	326	13,3
Kořenová	15	0,0	250	26,0	74	4,1	16	0,0	355	19,4
Košťálová	10	0,0	160	23,8	87	1,2	12	0,0	269	14,7
Listová a naťová	5	0,0	106	10,5	41	2,5	3	0,0	155	7,8
Lusková	7	0,0	12	16,7	4	0,0	2	0,0	25	8,3
Plodová	20	0,0	525	24,0	240	0,4	32	17,2	817	16,4
Řapíkatá	0	-	8	62,5	0	-	0	-	8	62,5
Ostatní	3	0,0	11	63,6	1	0,0	1	0,0	16	43,8
Houby čerstvé	9	0,0	10	10,0	9	0,0	0	-	28	3,6
CELKEM	91	0,0	1 284	23,0	531	1,2	93	10,3	1 999	15,7
Původ zboží										
ČR	79	0,0	347	15,9	42	2,4	37	5,4	505	11,6
Třetí země	0	-	39	23,1	27	0,0	0	-	66	14,1
EU mimo ČR	8	0,0	475	15,4	304	1,0	49	0,0	836	9,3
Neuvedeno	4	0,0	423	37,2	158	1,3	7	100,0	592	28,3

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena u celkem 623 vzorků čerstvé zeleniny a hub, z nichž bylo 7 vyhodnoceno jako nevyhovující

Výsledky rozborů čerstvé zeleniny a hub z laboratoří a z hodnocení na místě za rok 2017

Zelenina	Počet analýz									
	Analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	5	0,0	84	1,2	86	0,0	186	4,8	182	18,1
Kořenová	3	0,0	93	16,1	134	2,2	191	23,0	129	15,5
Košťálová	0	-	58	5,2	91	2,2	153	15,7	106	13,2
Listová a naťová	0	-	27	7,4	102	2,0	43	14,0	33	9,1
Lusková	0	-	5	40,0	11	0,0	11	18,2	5	0,0
Plodová	9	11,1	193	5,7	169	0,0	595	17,1	415	8,9
Řapíkatá	2	0,0	2	50,0	1	0,0	6	66,7	2	0,0
Ostatní	0	-	1	0,0	5	0,0	8	62,5	4	50,0
Houby čerstvé	0	-	2	0,0	24	0,0	3	33,3	2	50,0
CELKEM	19	5,3	465	7,5	623	1,1	1 196	16,5	878	12,5

Pramen: SZPI

Certifikace čerstvé zeleniny v roce 2017

V roce 2017 prováděla SZPI certifikaci čerstvého ovoce a zeleniny v souladu s požadavky nařízení Komise (EU) č. 543/2011. **Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami EU.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách. Osoba, která vyváží nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. **Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarži propustit do volného oběhu.** Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určeného k přímé spotřebě bylo v roce 2017 na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 81 zásilek, z toho 51 zásilek ovoce a 30 zásilek zeleniny. Inspektoři SZPI vystavili celkem 51 certifikátů (32 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 19 certifikátů při dovozu čerstvé zeleniny).

Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 4 zásilek zeleniny, na které byly vystaveny 4 certifikáty o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a hub za období I. – III. čtvrtletí 2018

V uvedeném období roku 2018 bylo provedeno celkem 489 kontrol u 174 kontrolovaných osob (tj. meziročně o 25 % méně), kdy byla ověřována jakost a správnost označení u čerstvé zeleniny a hub. Celkem bylo hodnoceno 1 014 šarží. Z tohoto počtu nevyhovělo právním požadavkům celkem 45 šarží, tj. 4,4 %. Největší procento nevyhovujících šarží bylo zjištěno u produkce pocházející ze států EU (48,9 %), dále ze třetích zemí (31,1 %), nejnižší procento (20,0 %) u produkce z ČR.

Nejvíce nedostatků bylo zjištěno u zeleniny plodové (31,1 % ze všech nevyhovujících vzorků). Vyšší procento nevyhovujících vzorků bylo zjištěno rovněž u kořenové (24,4 %) a cibulové a košťálové zeleniny (22,2 %, resp. 17,8 %).

Nejčastějším důvodem nevyhovujícího stavu u čerstvé zeleniny a hub bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost, kdy většina hodnocené zeleniny vykazovala známky hniloby nebo plísni viditelných pouhým okem. Dále byly zjištěny plody s otlaky zasahujícími do dužniny nebo plody seschlé.

Počet kontrolovaných vzorků čerstvé zeleniny a hub za I.–III. čtvrtletí roku 2018

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	0	-	23	43,5	0	-	118	0,0	141	7,1
Kořenová	0	-	36	30,6	0	-	158	0,0	194	5,7
Košťálová	0	-	25	32,0	5	0,0	79	0,0	109	7,3
Listová a nat'ová	0	-	9	11,1	0	-	83	0,0	92	1,1
Lusková	0	-	1	100,0	0	-	3	0,0	4	25,0
Plodová	0	-	86	16,3	19	0,0	338	0,0	443	3,2
Řapíkatá	0	-	0	-	0	-	9	0,0	9	0,0
Ostatní	0	-	0	-	0	-	3	0,0	3	0,0
Houby čerstvé	0	-	0	-	0	-	19	0,0	19	0,0
CELKEM	0	-	180	25,0	24	0,0	810	0,0	1 014	4,4
Původ zboží										
ČR	0	-	27	33,3	0	-	124	0,0	151	6,0
Třetí země	0	-	39	35,9	3	0,0	111	0,0	153	9,2
EU mimo ČR	0	-	105	21,0	21	0,0	570	0,0	696	3,2
Neuvedeno	0	-	9	0,0	0	-	5	0,0	14	0,0

Pramen: SZPI

V případě nevyhovujícího označení čerstvé zeleniny a hub bylo nejčastějším nedostatkem neuvedení země původu na obale nebo v místě nabídky, dále údaje s názvem odrůdy a třídou jakosti. Opakovaly se opět případy, kdy údaj o zemi původu, uvedený na obale produktu, neodpovídal údajům na regálové etiketě umístěné nad tímto produktem.

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena celkem u 60 šarží čerstvé zeleniny a hub, z nich byly 3 vyhodnoceny jako nevyhovující – jednalo se o rukolu z Itálie s nadlimitním obsahem dusičnanů, fazolové lusky z Maroka s obsahem clofentezinu a bulvový celer z Polska s nadlimitním obsahem kadmia.

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracované zeleniny v roce 2017

V roce 2017 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 345 vzorků, tj. o 63 % více než v předchozím roce. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 70 vzorků, tj. 20,4 %. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji z ČR (31 vzorků) a ze zemí EU (15 vzorků). K neproblematičtějším skupinám zpracované zeleniny patřila konzervovaná zelenina (27 nevyhovujících vzorků), zeleninové protlaky (8 vzorků) a zpracované houby (14 vzorků).

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny v roce 2017

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
konzervovaná	54	13,0	34	50,0	2	100,0	1	100,0	91	29,7
sušená	0	-	9	66,7	1	0,0	0	-	10	60,0
upravená, chlazená	16	12,5	20	10,0	0	-	83	2,4	119	5,0
protlaky	16	13,3	22	27,3	1	0,0	0	-	39	21,1
ost. výrobky	4	25,0	2	50,0	1	100,0	2	0,0	9	33,3
zprac. houby	13	61,5	18	35,3	0	-	0	-	31	46,7
zmrazená	5	0,0	40	12,5	1	100,0	0	-	46	13,0
CELKEM	108	18,7	145	29,9	6	66,7	86	3,5	345	20,4
Původ zboží										
ČR	107	17,9	49	24,5	0	-	83	0,0	239	13,0
Třetí země	0	-	12	36,4	0	-	0	-	12	36,4
EU mimo ČR	1	100,0	53	24,5	3	33,3	0	-	57	26,3
Neuvezeno	0	-	31	45,2	3	100,0	3	100,0	37	54,1

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Nesplnění jakostních požadavků (dle vyhlášky č. 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) byl při kontrole zjištěn u čtyř vzorků SO₂ jako nedeklarovaný alergen. Kontrolou byly zjištěny nevyhovující senzorické vlastnosti konzervované zeleniny – u dvou vzorků oliv nebyla dodržena hmotnost balení či pevného podílu zeleniny, u pěti výrobků z rajčat nebyl dodržen obsah rajčat. Vzorek upravené chlazené zeleniny obsahoval *Listeria monocytogenes*, ve špenátu byla prokázána *Salmonella* a u vzorku sušených rajčat byl přítomen norovirus GI.

Častým důvodem nevyhovění byly nevhodné podmínky skladování, a to zejména vyšší teploty prostředí u mléčně kvašené a mražené zeleniny.

Při kontrole označování na obale nebo v místě nabídky nejčastěji nebyly uvedeny údaje v českém jazyce. U několika vzorků byly údaje přelepeny slevovou etiketou. U několika vzorků nebylo ve složení uvedeno sladidlo či konzervant, docházelo také k uvádění zavádějících informací o původu sušených hub.

d) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti zpracované zeleniny za I. – III. čtvrtletí roku 2018

V tomto období bylo inspektory SZPI provedeno celkem 113 kontrol u 76 kontrolovaných osob. Prověřeno bylo 157 vzorků zpracované zeleniny a hub, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 10, z toho 7 z třetích zemí a 3 ze zemí EU.

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování byla četnost závad nejvyšší v maloobchodní síti (47 % nevyhovujících vzorků).

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny za I.–III. čtvrtletí roku 2018

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
konzervovaná	0	-	11	36,4	0	-	52	1,9	63	7,9
sušená	0	-	4	75,0	0	-	7	0,0	11	27,3
upravená, chlazená	0	-	1	0,0	0	-	40	0,0	41	0,0
protlaky	0	-	3	66,7	0	-	6	0,0	10	20,0
ost. výrobky	0	-	1	0,0	0	-	9	0,0	10	0,0
zmrazená	0	-	4	0,0	0	-	18	0,0	22	0,0
CELKEM	0	-	24	47,4	0	-	132	0,8	157	6,4
Původ zboží										
ČR	0	-	2	0,0	0	-	42	0,0	44	0,0
Třetí země	0	-	10	60,0	0	-	44	2,3	54	13,0
EU mimo ČR	0	-	8	37,5	0	-	46	0,0	54	5,6
Neuvedeno	1	0,0	4	0,0	0	-	0	-	5	0,0

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Při kontrole označování na obale bylo nejčastějším nedostatkem neuvedení údajů v českém jazyce. Dále nebylo často uvedeno zařazení zpracované zeleniny pod druh a skupinu výrobků.

Častým důvodem nevyhovění byly nevhodné podmínky skladování, zejména vyšší teploty prostředí při skladování hluboce zmrazené a kysané zeleniny. U dvou vzorků sterilované zeleniny byl zjištěn SO₂ jako nedeklarovaný alergen nebo byl překročen limit povolené přídavné látky.

EVROPSKÝ TRH

V roce 2017 dosáhla sklizeň zeleniny v EU v meziročním porovnání téměř stejné úrovně jako v předchozím roce, tj. 64,6 mil. t. K nejpěstovanějším druhům zeleniny patřily tradičně rajčata, cibule, mrkev a hlávkové zelí. Významnými producenty zeleniny jsou Španělsko, Itálie a Polsko. Tyto tři země vyprodukovaly 51 % z celkové produkce zeleniny v zemích EU.

V roce 2017 byla produkce zeleniny ve **Španělsku** téměř totožná s rokem předchozím, jejíž objem dosáhl 14,9 mil. t. Produkce konzumních rajčat stagnovala na 5,2 mil. t, cibule poklesla o 13 % na 1,3 mil. t a produkce paprik se zvýšila o 8 % na 1,3 mil. t. V **Německu** v roce 2017, kdy počasí nebylo v průběhu roku příznivé (mráz, sucho a přivalové deště), produkce posílila proti roku 2016 o 7 % na 3,8 mil. t, což bylo však způsobeno zejména zvýšením pěstebních ploch zeleniny. Nárůst produkce byl zaznamenán u všech sledovaných druhů zeleniny, především u mrkve (na 734 tis. t), hlávkového zelí bílého (na 479 tis. t), cibule (na 541 tis. t) a květáku (na 98 tis. t).

Produkce zeleniny v Polsku

Ke klíčovým oborům polského potravinářství patří ovocnářství a zelinářství, je 6. největším producentem ovoce a zeleniny v rámci EU. Celková produkce zeleniny v Polsku dosáhla v roce 2017 zhruba 5,9 mil. t, což představuje 9% podíl na celkové sklizni zeleniny v EU. V roce 2018 se podle statistického úřadu očekává snížení produkce venkovní zeleniny o 8 % na 4,2 mil., a to u všech druhů zeleniny. Důvodem je extrémně horké a suché počasí v průběhu tohoto roku. Výraznější snížení produkce nastane zejména u kořenové a cibulové zeleniny.

Produkce venkovní zeleniny v Polsku (v tis. t)

Zelenina		2013	2014	2015	2016	2017	2018 (odhad)
Produkce celkem		4 004	4 639	3 793	4 547	4 583	4 200
Z toho:	hlávkové zelí	975	1 156	875	1 018	1 011	950
	mrkev	743	823	678	822	827	745
	cibule	551	651	548	651	667	585

Pramen: AMI

Vzhledem k vyšší sklizni ovoce i zeleniny vzrostl i objem zpracované produkce, a to na 1,1 mil. t. Polsko si upevnilo svoji pozici největšího evropského dodavatele zmrazeného ovoce a ovocných šťáv a v exportu zmrazené zeleniny si udrželo druhé místo za Belgií.

Polsko od vstupu do EU do současnosti zvýšilo výrobu zmrazené zeleniny o více než polovinu – ze 430 tis. t na 650 tis. t. V sezóně 2017/18 se očekává mírný pokles na 640 tis. t, vývoz zmrazené zeleniny klesne pravděpodobně o 1 % na 430 tis. t. Na zahraniční trhy v roce 2017 směřovalo 80 % objemu zpracovaného ovoce a 54 % domácí produkce zeleninových výrobků. Pro polský export zmrazené zeleniny a ovoce je klíčový trh EU (76 % vývozu zmrazené zeleniny a 79 % zmrazeného ovoce). Polsku patří první místo v exportu zahuštěné jablečné šťávy a zmrazeného ovoce, následuje export zpracovaných hub.

Vývoz zeleniny z Polska (v tis. t)

Zelenina		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Vývoz celkem		541	461	436	505
z toho:	cibule	121	114	114	120
	rajčata	113	86	104	105
	hlávkové zelí	70	66	35	65

Pramen: Ministerstwo Rolnictwa i rozwoju Wsi, Polska

Produkce zeleniny na Slovensku

V roce 2017 se pěstební plocha zeleniny (včetně dopočtu domácností) snížila z 27,4 tis. ha na 23,3 tis. ha. Sklizeň dosáhla objemu 312,5 tis. t, což je meziroční pokles o 7,7 %. Výměra krytých ploch pro pěstování zeleniny se meziročně snížila ze 102 ha na 91 ha, přičemž produkce zeleniny s 22% nárůstem dosáhla 12,2 tis. t.

Celkový dovoz čerstvé zeleniny v roce 2017 se meziročně o 4 % snížil na 270,2 tis. t. Největší podíl na dovozu měla mrkev, dále zelí, kapusta, květák, rajčata, cibule a melouny, a to zejména z Polska, Německa, Španělska, Maďarska a ČR.

Vývoz čerstvé zeleniny ze SR zaznamenal v roce 2017 meziroční nárůst o 10 % a dosáhl 37,4 tis. t, přičemž největší objemy směřovaly do ČR, Maďarska a Německa. Záporná hodnota salda zahraničního obchodu se meziročně zvýšila o 1 % na 182,6 mil. €.

PĚSTOVÁNÍ ZELENINY V ČR

Pozemky na zakládání prvních raných porostů začali zelináři připravovat již začátkem března 2017, i když bylo nutné ochránit porosty před nízkými teplotami netkanou textilií. Koncem dubna 2017 již začaly první sklizně ředkviček a salátů z fóliových krytů. Pozdní jarní mrazy ke konci dubna a začátkem května 2017 poškodily porosty plodové zeleniny ve sklenících a pod fóliovými kryty, poškozeny byly rovněž první vysázené polní porosty paprik. V červnu a červenci nastalo velmi teplé a suché počasí, proto pěstitelé museli intenzivně zavlažovat. Začátkem srpna se začaly vyskytovat na většině území Čech občasně dešťové srážky, které měly příznivý dopad na vývoj zeleninových porostů, na rozdíl od severní Moravy, kde sucho stále přetrvávalo. Chladné a deštivé podzimní počasí výrazně komplikovalo sklizňové práce a odrazilo se i na snížené kvalitě zejména u naskladněné kořenové a cibulové zeleniny.

Rok 2017 lze z pěstitelského hlediska hodnotit jako celkem příznivý pro produkci zeleniny, což platí zejména pro ty pěstitele, kteří měli možnost zavlažovat. Vlivem příznivého průběhu počasí se zvýšila meziročně celková sklizeň zeleniny o 4 % a dosáhla 311,3 tis. t. Celkové sklizňové plochy zeleniny v roce 2017 poklesly v porovnání s předchozím rokem o 203 ha na 14,2 tis. ha. Výrazné snížení ploch nastalo u hlávkového zelí, okurek nakládaček, rajčat a petržele, naopak k nárůstu došlo zejména u hrachu dřeňového, cibule, česneku a salátů. Produkce zeleniny se zvýšila u většiny sledovaných druhů, kromě rajčat, petržele, cibule, hlávkového zelí a salátových okurek.

Vývoj osevních ploch konzumní zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celer	334	186	270	306	294	335	342	330
Cibule	1 830	1 515	1 527	1 730	1 581	1 545	1 704	1 705
Červená řepa	-	-	-	-	-	-	-	158
Česnek	82	164	181	232	236	233	329	353
Hrách dřeňový	993	1 034	1 178	1 103	923	1 113	1 311	1 457
Kapusta	177	117	91	109	107	108	95	117
Kedlubny	192	80	183	154	173	199	194	174
Květák a brokolice	362	358	265	279	303	248	256	324
Mrkev	688	547	597	691	721	805	827	728
Okurky nakládačky	268	263	224	263	339	411	299	315
Okurky salátové	99	54	62	90	34	45	39	52
Paprika	-	-	-	-	-	-	-	293
Petržel	231	180	186	271	247	368	267	257
Pórek	11	7	12	12	6	4	6	14
Rajčata	409	381	309	282	196	339	244	331
Ředkvičky	242	42	156	252	204	287	289	262
Saláty	182	139	173	176	142	152	589	506
Špenát	-	-	-	-	-	-	-	372
Zelí hlávkové*	1 462	1 200	1 096	1 139	1 130	1 214	1 093	935
Ostatní zelenina	2 028	2 073	2 047	2 122	2 556	2 795	2 354	1 770
Zelenina celkem	9 591	8 340	8 557	9 211	9 192	10 202	10 237	10 451

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje vždy k 31. 5. příslušného roku, údaje bez dopočtu sektoru domácností obyvatelstva,

* součet osevních ploch zelí hlávkového bílého a červeného

Sklizňová plocha zeleniny v ČR (ha)

Zelenina/rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celer	321	400	441	424	471	470
Cibule	1 993	1 986	2 205	2 039	2 025	2 157
Česnek	359	368	425	422	428	514
Hrách dřeňový	1 246	1 381	1 313	1 126	1 325	1 512
Kapusta	163	136	155	151	155	139
Kedlubny	308	402	381	392	428	411
Květák a brokolice	409	314	329	352	299	304
Mrkev	911	946	1 053	1 070	1 170	1 172
Okurky nakládačky	1 012	942	1 048	1 056	1 163	1 009
Okurky salátové	304	301	297	273	296	276
Petržel	362	360	452	421	551	439
Pór	20	24	25	18	17	18
Rajčata	1 058	958	955	845	1 019	886
Ředkvičky	239	176	273	224	308	309
Saláty	198	230	235	199	211	645
Zelí hlávkové	1 331	1 222	1 269	1 256	1 346	1 217
Ostatní zelenina	2 337	2 469	2 559	2 987	3 237	2 771
Zelenina celkem	12 571	12 615	13 415	13 246	14 451	14 248

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina/rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celer	6 997	11 172	11 619	9 937	13 917	14 068
Cibule	40 018	40 309	46 238	33 220	51 049	48 823
Česnek	1 272	1 792	1 856	1 629	1 769	2 242
Hrách dřeňový	3 590	4 367	6 319	4 750	5 120	5 452
Kapusta	2 906	2 115	3 018	2 653	2 595	2 922
Kedlubny	5 344	7 256	5 821	6 942	5 928	7 070
Květák a brokolice	4 655	4 499	4 525	4 236	3 156	4 507
Mrkev	28 378	31 151	35 831	31 573	35 262	41 834
Okurky nakládačky	13 849	17 615	23 287	23 884	27 033	31 397
Okurky salátové	7 621	7 489	9 977	9 197	9 397	8 236
Petržel	4 504	4 682	6 383	5 842	9 199	6 688
Pór	278	339	433	322	290	345
Rajčata	25 740	19 866	24 003	19 583	31 108	19 663
Ředkvičky	1 338	605	2 252	2 591	5 287	6 499
Saláty	1 869	2 302	2 711	6 399	2 984	22 986
Zelí hlávkové	53 565	46 256	60 056	45 053	54 257	53 348
Ostatní zelenina	30 949	37 878	49 911	39 344	40 273	35 200
Zelenina celkem	232 873	239 693	294 240	247 155	298 624	311 280

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Průměrný hektarový výnos v ČR (t/ha)

Zelenina/rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celer	21,79	27,93	26,33	23,45	29,55	29,93
Cibule	20,08	20,29	20,97	16,29	25,20	22,64
Česnek	3,54	4,87	4,37	3,86	4,13	4,36
Hrách dřeňový	2,88	3,16	4,81	4,22	3,86	3,61
Kapusta	17,78	15,50	19,48	17,55	16,76	21,02
Kedlubny	17,34	18,04	15,26	17,69	13,86	17,20
Květák a brokolice	11,39	14,35	13,74	12,03	10,57	14,82
Mrkev	31,14	32,92	34,04	29,51	30,14	35,69
Okurky nakládačky	13,68	18,70	22,22	22,63	23,24	31,13
Okurky salátové	25,03	24,85	33,54	33,64	31,72	29,89
Petržel	12,43	13,00	14,12	13,89	16,68	15,22
Pór	13,89	14,03	17,57	18,17	16,72	18,77
Rajčata	24,34	20,73	25,15	23,18	30,52	22,19
Ředkvičky	5,60	3,44	8,26	11,58	17,19	21,05
Saláty	9,45	10,01	11,53	32,16	14,16	35,64
Zelí hlávkové	40,25	37,86	47,31	35,87	40,31	43,83

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené; údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Vývoj pěstování zeleniny v průběhu roku 2018

Podzim roku 2017 byl srážkově nadprůměrný, což přispělo k částečnému dosycení dlouhodobého deficitu podzemních vod. Na jaře 2018 byla půda dobře zásobena vláhou a pro zakládání porostů byly velice dobré podmínky. Postupné výsevy a výsadby probíhaly podle plánu. Nejranější porosty (ředkvičky, košťáloviny a saláty) byly standardně zakrývány netkanou textilií, která urychluje růst a chrání rostliny proti jarním mrazíkům, ty se ale v letošním roce nevyskytovaly. Vzhledem k absenci dešťových srážek bylo nutné porosty od začátku vegetace intenzivně zavlažovat. Začátkem dubna přišel rychlý nástup abnormálně vysokých teplot, kdy bylo zakládání porostů problematické – po zálivce se vysetá semena zapařovala a porosty špatně vzcházely (mrkev, petržel, cibule, hlávkové zelí, pekingské zelí atd.), byly mezerovité. Špatně se ujímaly i porosty založené z předpěstované sadby.

Porosty zelenin byly poškozeny nejen vysokými teplotami, ale také nedostatkem vláhy. Vzhledem k extrémním teplotám nebylo zavlažování dostatečně účinné. Vybudované závlahové soustavy slouží pouze k doplnění vláhového deficitu, nikoli k jeho plnému nahrazení. V některých lokalitách byly zdroje závlahové vody vyčerpány, v mnoha oblastech byl vyhlášen zákaz odběru povrchových vod. V důsledku nedostatku vody rostliny zastavovaly svůj růst, což velmi negativně ovlivnilo jejich výnosy. Závlaha studenou vodou však na druhé straně způsobovala, že vlivem teplotního šoku se na listech rostlin tvořily nekrózy, některé druhy košťálové a listové zeleniny podehňovaly. Některé zeleniny nedorostly do požadované velikosti (dle obchodních norem), některé druhy měly různé tvarové deformace apod., což v důsledku znamenalo, že takové produkty jsou z kvalitativního hlediska neprodejné. Ve vedru se rychle množili škůdci, např. mšice, molice, trásněnky, insekticidy byly téměř neúčinné, protože se po aplikaci okamžitě odpařovaly. Nepomáhala ani aplikace v noci, jelikož vysoké teploty byly i přes noc. U zeleniny pro dlouhodobé skladování, sklizené v říjnu za stávajících vyšších teplot, bude vyšší riziko rozvoje skládkových chorob.

Podobné extrémní podmínky panovaly v roce 2018 ve většině evropských zemí. Díky tomu byla v průběhu roku celková nabídka zeleniny nižší, což se příznivě projevilo na výši farmářských cen. Této situace však zneužívají obchodní řetězce k nekalým obchodním praktikám na úkor spotřebitelů.

Letošní rok opět potvrdil, že pěstitelské oblasti s vybudovanými závlahovými sítěmi a dostatečnými zdroji závlahové vody mají velkou výhodu a že pěstování zeleniny bez závlah při opakujícím se extrémním suchu nebude v budoucnu možné.

Košťálová zelenina

Zakládání porostů košťálové zeleniny začalo cca s týdenním zpožděním. Nejranější porosty byly nakryty netkanou textilií, která je chránila proti případným mrazům. Klasický průběh teplot v jarním období neproběhl, od začátku vegetace byly vysoké teploty a sucho. Extrémní teploty způsobovaly rostlinám stres, který se projevoval rychlým vývojem a pomalým růstem. **Květáky** hnily od košťálů, nadměrná intenzita slunečního svitu způsobovala barevné změny na květákových růžicích. V době dozrávání řepky byl obrovský tlak škůdců (zápředníček, bělásek, molice). Kvůli vysokým nočním teplotám v průběhu srpna (přes 20 °C) přestal tvořit květní růžice. Jeho sklizeň byla nakonec opožděna o měsíc. Ke konci vegetační sezóny se květák prodával za podnákladové ceny. Pro květák byla sezóna velice špatná. Výtěžnost byla ve vedrech nízká.

Hlávkové zelí reagovalo na vývoj vegetace podobně. S mírným zpožděním byly porosty založeny do dobrých podmínek, v průběhu vegetace bylo nutné intenzivně zavlažovat. Ve vedrech se pěstitelé potýkali s vyšším tlakem škůdců, který vygradoval po dozrání řepky, kdy se škůdci z řepky začali stěhovat na zeleninu. Velkým problémem jsou zejména třásněnky a molice. Pozdější květnové výsadby zelí živořily a nezaložily hlávky.

Protože pěstitelé nebyli schopni dodat porostům dostatečné množství vody, byly i na zavlažovaných porostech výnosy výrazně sniženy. Hlávkového zelí je v celé Evropě nedostatek jak pro přímý konzum, tak pro zpracovatelské závody.

Cibulová zelenina

Porosty **ozimé cibule** byly založeny do dobrých podmínek a rostliny dobře vzešly. Vzhledem k vývoji počasí cibule dlouho vegetovala, než přišly první mrazy. Pozdější střídání teplot způsobilo v některých lokalitách potrhání kořínků a dvojí jarovizaci. Některé rostliny proto rostly pomalu, některé rostliny nedorostly do požadované velikosti a některé vykvetly. Toto byly hlavní příčiny snížení výnosů asi o 50 %.

Porosty **jarní cibule** byly zasety za ideálních podmínek začátkem března 2018. Do začátku června panovaly pro její růst příznivé podmínky, pak nastoupilo sucho s extrémně vysokými teplotami a muselo se hodně zavlažovat. Porosty zavlažované kapkovou závlahou napadala třásněnka. Tlak houbových chorob byl v suchém počasí nižší; koncem června zapršelo, a protože již byly porosty husté, začala se rozvíjet plíseň cibulová (peronospora). Problémy byly zejména v porostech zavlažovaných vrchní závlahou.

Těsně před sklizní napršelo v některých oblastech až 80 mm, což sice přispělo ke zvětšení cibulí, avšak na druhé straně cibule trpěla za stávajícího teplého počasí na sluneční úžehy až uvařením zasyrova. Nebylo možné docílit řádného zaschnutí, což následně způsobuje ve skladech hnití. Sklizená cibule se ve skladech probouzí a začíná klíčit, proto se dají očekávat dlouhodobé problémy při skladování s nutností předčasného vyskladnění.

Lze konstatovat, že rok 2018 byl pro produkci cibule nepříznivý. V důsledku sucha je nedostatek konzumní cibule v celé Evropě. Cibule nedorostly do požadované velikosti, výnos byl výrazně podprůměrný. Nízké výnosy kompenzují vyšší ceny, vyšší ceny bude mít pravděpodobně i ozimá cibule sklizená v roce 2019.

Sázení **česneku** proběhlo začátkem listopadu 2017 do dobrých podmínek. Podzim byl relativně vlhký

a zima byla bez vydatné sněhové pokrývky. Na přelomu února a března 2018 se výrazně ochladilo, a jelikož nebyl sníh, bylo nutné nakrýt porosty netkanou textilií. Některé porosty na jaře vykazovaly poškození mrazy v důsledku střídání teplot. Do poloviny dubna byly optimální vegetační podmínky, pak již převládalo sucho s tropickými teplotami a vodu do porostů bylo nutné dodávat doplňkovou závlahou. Sklizeň proběhla o 3 týdny dříve než obvykle. Výnosy byly nízké i na zavlažovaných pozemcích, na nezavlažovaných pěstitelé nesklidili téměř nic. Pěstitelé certifikované sadby měli problém dosáhnout u česnekových cibulí požadovaných kalibrů. Paličáky byly výrazně drobnější oproti nepaličákům. Vzhledem k vysokým teplotám v době sklizně se v některých případech skladovatelnost česneku snížila.

Lusková zelenina

Suché a horké počasí mělo v letošním roce zásadní vliv i na pěstování hrachu. Při nedostatku půdní vláhy ze zimních měsíců se tyto negativní podmínky na pěstování hrachu projeví ještě výrazněji. Porosty hrachu byly založeny do optimálních podmínek. Avšak při nedostatku srážek v pozdějším období, i přes zavlažování, byl zpomalen růst a urychlen jejich vývoj. Malé nevyvinuté rostlinky začaly kvést a porosty rychle a nepravidelně dozrávaly, některé rychle přezrávaly. Pozdní odrůdy hrachu se již vyvíjely lépe. Celkově však byly výnosy hrachu velice nízké.

Ochrana rostlin v letošním roce probíhala standardním způsobem, herbicidy byly použity v plném rozsahu. V průběhu vegetace byl vzhledem k suchému počasí zaznamenán větší výskyt kyjatky hrachové, krátkodobé deště byly dostatečné ke vzniku a rozšíření plísně hrachové. Výskyt škůdců byl však celkově nižší. Pěstitelům se osvědčují nové afilátové odrůdy hrachu, které méně polehají a jsou vhodné zejména pro mechanizovanou sklizeň na průmyslové zpracování.

Kořenová zelenina

Zakládání raných porostů mrkve a petržele bylo mírně opožděné. Pozvolné zvyšování teplot v roce 2018 neproběhlo. Hned od začátku vegetace panovaly extrémní letní teploty a bylo nutné intenzivně zavlažovat. Výsevy pozdějších porostů mrkve v květnu byl problematický – při extrémních teplotách byla nízká vzcháživost, což se projevilo mezerovitostí porostů. Porosty mrkve a petržele, které již vzešly, zastavily svůj růst. Ten byl opět obnoven až v říjnu, kdy se ochladilo. Celkově byly výnosy nízké (cca o 25–30 %), mrkve i petržele byly drobnější a bylo i vyšší procento deformovaných kořenů. Mrkev určená pro skladování má díky suchu v době sklizení malý podíl zeminy. Vysoké teploty měly negativní dopad na vyzrávání pletiv, a tak se pravděpodobně budou vyskytovat problémy při skladování.

Tlak chorob a škůdců byl standardní. Na určitých pozemcích pro pěstování mrkve a petržele jsou stále problémy s háďátky, což u některých pěstitelů omezuje jejich pěstování. Pěstitelé mají problémy s nedostatkem povolených pesticidů do kořenové zeleniny.

Vývoj vegetace **celeru** byl od začátku roku bezproblémový, až do nástupu suchého a horkého počasí. I přes neustálé zavlažování porosty nerostly, růst začal až ke konci vegetace, kdy se ochladilo. U porostů, které nebyly dostatečně ošetřovány proti septorióze, došlo k výrazné redukci listové plochy, což mělo za následek snížený výnos.

Listová zelenina

Saláty jsou velice perspektivní odvětví zelinářské výroby. V současné době razantně ustupuje zájem o salát hlávkový. Stabilní zájem je o **salát ledový**, který je stále dominantní položkou na trhu. Roste poptávka po **římském salátu** a **salátu little gem**, populární je také **salát Salanova**. První výsadba salátů proběhla ve druhé polovině března. V průběhu vegetace bylo nutné intenzivně zavlažovat. V extrémních teplotách saláty nedorůstaly požadovaných velikostí, některé rostliny začaly vybíhat do květu. V závěru sezóny byl vyšší tlak houbových chorob, ošetřovalo se proti plísni. Vzhledem k vyšším teplotám dorostly i poslední výsadby bez problémů. Porosty ozimého **špenátu** byly založeny v dobrých podmínkách a nevymrzly. Rovněž jarní špenát byl založen bez problémů. Od jara a v průběhu celé vegetace bylo sucho a horko, proto bylo nutné intenzivně zavlažovat. Ve vedrech špenát urychlil vývoj a zpomalil růst, což mělo za následek tvorbu malých listů a předčasnou náchylnost k vykvétání. Z tohoto důvodu byly výnosy špenátu velice nízké.

Plodová zelenina

Výsadba paprik probíhala za dobrých podmínek, nástupem letních teplot rostliny rychle rostly. V odkrytých porostech byl značný tlak škůdců (mšice, molice, třásněnky atd.), kteří přenášeli virózy. Sklizeň paprik začala o 3–4 týdny dříve než obvykle, což přineslo pěstitelům určité problémy při sklizni. Vysoké letní teploty způsobovaly rychlé přezrávání paprik. Nejhorší dopad měla horka na porosty kapií, které dozrály naráz a po dozrání ihned začaly měknout, což mělo negativní vliv na odbyt jak pro čerstvý konzum, tak i na zpracování. Po srpnových deštích se následně zvýšilo množství popraskaných plodů, které bylo nutné dodat na průmyslové zpracování, jejichž kapacity byly již přeplněny.

Porosty **okurek nakládaček** byly vysety včas a do optimálních podmínek. Vzcházení proběhlo bez problémů, vláhová potřeba byla každý den doplňována pomocí intenzivního zavlažování kapkovou závlahou. Avšak díky velmi vysokým teplotám nebylo možné porostům dodat dostatečné množství vody, v mnoha oblastech byly vyčerpány zdroje vody. Okurky ve vedru velice rychle rostly, pěstitelé je nestíhali sbírat, proto byly zpracovatelskému průmyslu dodávány okurky větších kalibrů za nižší výkupní ceny. Optimální podmínky byly rovněž pro pěstování **melounů** zavlažovaných kapkovou závlahou.

Tato sezóna nebyla pro pěstování **rajčat pro průmyslové zpracování** příznivá. Podmínky pro růst byly zpočátku vegetace celkem příznivé, ale od června se již začalo projevovat sucho. Z důvodu nedostatku vláhy a vysokých teplot docházelo ke slabšímu růstu rostlin a pak k menší násadě plodů. Urychlení vegetace vlivem vysokých teplot se projevilo již začátkem sklizně, která byla o 3 týdny dříve. Kvalita rajčat byla velice dobrá, ale výnos byl nízký. Plán výroby nesplnili ani pěstitelé, kteří mají k dispozici závlahu.

Cukety ve vysokých teplotách rychle měkly a cca 30 % produkce se muselo v průběhu roku vyřadit. Vyšší nabídka a zhoršená kvalita měla za následek pokles ceny po převážnou část sklizňového období. **Cukrová kukuřice** se letos kvůli vysokým teplotám vůbec nesklízela. I porosty pod závlahou měly nevyvinuté klasy, které byly plné zrn pouze z 80 %, což je neprodejně.

Porosty **dýní** bylo nutné rovněž intenzivně zavlažovat. Vzcházení výrazným způsobem ovlivnil nedostatek půdní vláhy a horké počasí, porosty byly nízké a řídké. Sucho a vysoké teploty negativně ovlivnily nejen počet zakládaných plodů, ale i jejich velikost. Vzhledem k vývoji počasí byla sklizeň dýní zahájena již koncem července a pokračovala až do konce října, což se příznivě projevilo alespoň na částečném navýšení předběžně dosahovaného výnosu a zmírnění dopadu sucha a horka na celkový výnos. Všechny dýně brzy dozrály, což byl problém hlavně u mexických dýní, které se proto musely do období Halloweenu skladovat. Ty, jež zůstaly ležet na poli, byly v tomto období již měkké nebo poškozené hraboši.

Struktura zelinářských podniků

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. Vývoj vede ke koncentraci produkce zeleniny u větších výrobců a k ukončení činnosti menších, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce a ekonomicky se propadají.

Struktura pěstitelů tržní zeleniny v ČR

Rozsah pěstování (ha)	Počet pěstitelů					Pěstební plocha (ha)				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
100,1–a více	21	21	29	32	30	5 217	5 262	5 895	6 498	5 516
50,1–100	20	20	17	17	23	1 481	1 115	1 301	1 241	1 575
30,1–50	19	21	24	20	30	1 095	865	906	871	1 150
20,1–30	23	23	15	28	27	401	430	450	712	667
10,1–20	45	43	48	43	54	524	617	688	636	768
5,1–10	43	57	55	59	68	254	366	399	436	486
1–5	75	143	134	145	213	178	320	349	356	490
ostatní	217	170	180	177	165	113	150	160	155	158
CELKEM	463	498	502	521	610	9 263	9 125	10 148	10 905	10 810

Pramen: ZUČM

Větší pěstitelé jsou většinou specializovaní na produkci určitých druhů zeleniny, mají nakoupenou speciální mechanizaci, někteří na svých farmách vybudovali moderní skladovací prostory a mají větší produktivitu práce. Drobní pěstitelé se většinou specializují na prodej ze dvora a na běžných a farmářských tržnicích, případně se snaží realizovat dnes velmi propagovaný systém „zeleninových bedýnek“. Některé větší farmy také prodávají část své produkce přímo z farmářských prodejen.

Samozásobení domácností zeleninou

V obchodech a na farmářských tržnicích je téměř celoročně k dostání široký sortiment zeleninových druhů, a proto nemají rodiny potřebu zeleninu na svých zahrádkách pěstovat. Pěstování zeleniny pro vlastní potřebu je rozšířeno zejména na vesnicích a v okolí menších měst. V důsledku skandálů a mediálních kauz s nekvalitními a zdravotně závadnými potravinami se některé domácnosti začínají postupně vracet k pěstování vlastní zeleniny. Tento trend ovšem narůstá velice pozvolna, protože plochy, na kterých byly dříve zeleninové záhony, jsou nyní využívány k rekreačním účelům.

Dle odhadů Zelinářské unie Čech a Moravy bylo v roce 2018 cca 13,5 % z celkové produkce vypěstované zeleniny určeno pro vlastní spotřebu. Samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 240 tisíc domácností s průměrnou pěstební plochou pohybující se okolo 50 m², což představuje celkovou plochu cca 1 200 ha.

Struktura prodeje a odbytu pěstované čerstvé zeleniny od profesionálních pěstitelů v ČR v roce 2018

Supermarketům a hypermarketům	Všechny nadnárodní řetězce, tuzemské supermarkety (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 76 %
Velkoobchodům	Včetně jejich dalších dodávek do supermarketů a hypermarketů, export (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 9 %
Na zpracování	Konzervárny, zelárny, mrazárny, sušárny apod. (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 10 %
Ostatní	Vlastní export, hotely a restaurace, ZOO, přímý prodej „ze dvora“ zákazníkům, farmářské tržnice, místním výkupům, vlastní spotřeba, ztráty, apod.	Podíl 5 %

Pramen: ZUČM

Struktura prodeje zeleniny má stabilní charakter. Většina pěstitelů si již našla svá stálá odbytiště. Větší pěstitelé se orientují na prodej do supermarketů a hypermarketů, případně do velkoobchodů. Část produkce je dodána zpracovatelským závodům. To je ovlivněno zejména jejich vzdáleností od pěstitelů. Menší pěstitelé prodávají svoji produkci ze dvora, na tržnicích, dodávají přímo do restaurací, hotelů atd. Na trh se snaží prorazit také pěstováním specifických zeleninových druhů, jako jsou např. cherry rajčata a speciální druhy pálivých paprik, balenými a hrnkovými bylinkami apod.

Rychlírenství zeleniny

Pěstitelé v našich podmínkách mají vysoké náklady na vytápění a se svou ranou produkcí, která je velice náročná na ruční práci, jen těžko konkurují produkci dovážené z jižních států Evropy. Plodová zelenina, která se pod krytými plochami pěstuje, je velice citlivá na mechanické poškození při manipulaci. Aby tyto druhy překonaly dalekou cestu, např. ze Španělska, Itálie atd., je nutné vybrat odrůdy s pevnou slupkou, které jsou sklizeny nezralé a dozrávají v průběhu přepravy a skladování. Chut'ové vlastnosti takovýchto plodů jsou velice mdlé. To je výzva pro tuzemské pěstitelé, kteří začínají pěstovat chut'ově výrazné odrůdy, za které jsou zákazníci ochotni zaplatit i vyšší ceny.

Vzhledem k dotačním podporám v rámci Programu rozvoje venkova a avizované podpoře zelinářského sektoru začala firma Jižní Morava, a.s. budovat nové skleníky, ve kterých se pěstují rajčata hydroponickým způsobem. Proběhla postupná rekonstrukce skleníkového areálu v Tvrdonicích na jižní Moravě, byly postaveny nové skleníkové areály v Haňovicích u Litovle, ve Velkých Němcích u Hustopečí, v Mutěnicích u Hodonína, ve Smržicích u Prostějova a v Chornici u Jevíčka. V roce 2018 probíhala také výstavba dvou projektů produkčních skleníků – v Dolní Lutyni byla dokončena I. etapa projektu Farma Bezdínek (5,2 ha s pěstebními světly), II. etapa (6,0 ha s pěstebními světly) bude dokončena v průběhu roku 2019. Dále byla zahájena výstavba 2,5 ha skleníku v Kožichovicích.

Všechny nové projekty produkčních skleníků pro celoroční pěstování plodové zeleniny (s výjimkou areálu Jižní Morava, a.s. v Tvrdonicích, Farma Bezdínek, s.r.o. a Farma Kožichovice, s.r.o., které využívají kogenerační zdroje) byly v letech 2016–2018 postaveny v těsné blízkosti existujících bioplynových stanic. V rámci svého provozu využívají odpadové teplo z bioplynové stanice pro vytápění a vyrobenou elektřinu pro přisvětlování. Tyto nové provozy se soustředí na pěstování chut'ově výrazných a nutričně hodnotných odrůd rajčat. Vybudování těchto provozů pomůže zvýšit potravinovou soběstačnost v pěstování rajčat v ČR.

Výměra krytých ploch pro pěstování rychlené zeleniny (ha)

Druh zeleniny	2015	2016	2017	2018
Rajčata	21	24	36	40
Papriky	6	6	6	6
Okurky	6	6	6	7
Kedlubny	2	2	2	2
Saláty	4	4	4	4
Zeleninová sadba	11	11	11	11
Celkem	50	53	65	70

Pramen: ZUČM

Tržní produkce zeleniny

V ČR nejsou statisticky sledovány plochy s produkcí zeleniny tržních a netržních pěstitelů. Údaje o rozsahu a objemu produkce tržní zeleniny obsahují i údaje o pěstování zelenin v následných sledech. Informace v následující tabulce jsou výsledkem šetření ZUČM. V roce 2017 vzrostly osevní plochy tržní zeleniny o 7,5 % na 10 905 ha, ze kterých bylo sklizeno 274,4 tis. t zeleniny (tj. meziroční nárůst o 3,5 %).

V roce 2018 se osevní plochy mírně snížily na 10,8 tis. ha. Vzhledem k velmi nepříznivým klimatickým podmínkám se odhaduje meziroční pokles sklizně o 22 % na 216,7 tis. t tržní zeleniny.

Přehled o tržní produkci* zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2016		2017		2018 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Brokolice ¹⁾	15	105	41	410	52	468
Celer	334	8 350	344	9 632	340	8 840
Cibule	1 602	44 856	1 646	44 442	1 670	43 420
Česnek	183	1 098	285	1 995	275	1 513
Fazol zahradní	21	168	13	104	18	126
Hrách zahradní	1 278	4 473	1 540	4 620	1 585	3 963
Chřest	155	1 395	165	1 485	187	1 122
Kapusta hlávková ¹⁾	96	2 208	93	1 953	82	1 640
Kedlubny ¹⁾	184	4 048	194	4 462	166	3 818
Kukuřice cukrová	567	9 072	753	13 554	769	6 921
Květák ¹⁾	211	2 954	250	4 250	245	3 675
Mrkev	833	29 155	847	32 186	763	21 364
Okurky nakládačky	274	17 810	280	18 760	239	11 233
Okurky salátové	33	1 155	26	1 378	21	845
Paprika	322	14 490	305	12 200	285	8 550
Pastinák	13	221	13	234	8	112
Petržel	305	4 880	283	4 245	285	4 275
Pór	2	40	2	40	3	54

Druh zeleniny	2016		2017		2018 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Rajčata	316	12 008	233	8 155	241	6 025
Ředkvička ¹⁾	341	6 820	384	5 760	383	5 745
Řepa salátová	162	4 860	229	7 328	216	4 968
Saláty i barevné ¹⁾	581	10 458	676	13 520	641	12 179
Špenát ¹⁾	475	7 125	482	7 230	480	5 280
Zelí hlávkové bílé a červené	1 139	48 977	1 039	49 872	881	38 764
Zelí pekinské ¹⁾	53	1 166	54	972	47	658
Zelenina ostatní	100	1 700	100	1 700	168	1 450
Tykve	570	25 650	628	23 864	760	19 000
Celkem	10 148	264 953	10 905	274 351	10 810	216 107

Pramen: ZUČM

Poznámka: ¹⁾ plodinu je možné pěstovat i jako druhý sled. Plocha i produkce ředkvičky převyšují údaje od ČSÚ, které provádí šetření v době, kdy ještě nemají pěstitele vysety všechny sledy.

* tržní produkce – tj. zboží, které se odbytje do obchodní sítě nebo pro zpracovatelský průmysl

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu sklizené zeleniny v ČR v roce 2016 podílela téměř 89 %, v roce 2017 došlo k mírnému poklesu na 88 %. Údaje o produkci zeleniny ve výše uvedené tabulce uvádějí údaje podle reálně dosahovaných výnosů, které jsou vyšší než průměrné výnosy udávané ČSÚ.

Finanční vyjádření sklizně zeleniny

V roce 2017 dosáhly tržby za produkci tržní zeleniny výše 2,8 mld. Kč, tj. v porovnání s předchozím rokem zvýšení o 8 %. K tomuto nárůstu tržeb došlo zejména vlivem vyššího objemu sklizené tržní produkce, a to především brokolice, hrachu, celeru, květáku, cukrové kukuřice a listových salátů.

Porovnání finančního vyjádření tržní produkce zeleniny v ČR v letech 2014–2017 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

Trendy v pěstování zeleniny ve vztahu k potřebám trhu

V pěstování a prodeji zeleniny se dlouhodobě rozvíjí několik základních trendů. Domácnosti z časových důvodů méně vaří ze základních surovin, proto roste spotřeba různých polotovarů – polévkových směsí, mražených směsí, předpřipravených salátů. Z tohoto důvodu se snižuje spotřeba zelenin časově náročných na kuchyňskou úpravu (např. zelí hlávkové, celer, kapusta, pór a červená řepa). Stoupá spotřeba druhů, které se nemusí dlouho kuchyňsky upravovat, případně je lze ihned konzumovat (např. rajčata, papriky, okurky, ředkvičky, listové saláty). Na základě tlaku médií a zákazníků nakupují obchodní řetězce v poslední době více zboží od českých producentů. Zákazník rovněž preferuje zeleninu menších rozměrů, aby ji mohl spotřebovat jednorázově a nemusel ji skladovat.

Z hlediska rychlosti kuchyňské přípravy trvá vysoký zájem o různé druhy salátů, např. salát typu Salanova. V posledních letech rovněž stoupá produkce a spotřeba různých druhů dýní a tykví. Velice populární je dýně Hokkaido, Halloweenské velkoplodé dýně jsou v podzimním období používány na vyřezávání masek.

Klesá zájem o rajčata „bez chuti“ dovezená z jižních států Evropy a z Afriky a pěstitelé v ČR začínají ve fóliových krytech a sklenících pěstovat chuťově výrazné odrůdy rajčat různých tvarů a velikostí. Postupně se v posledních letech zvyšuje výměra krytých ploch (skleníků) buď rekonstrukcí stávajících skleníkových areálů, nebo postavením nových skleníků. V současné době již výměra krytých ploch pro pěstování rajčat činí 40 ha.

Z důvodu udržení kvality a hygieny se již praní a balení zeleniny stalo standardem. Zejména díky pořadům o vaření roste zájem také o balené bylinky, případně o hrnkové bylinky, které lze v domácnosti úspěšně pěstovat za oknem. Postupně se vyvíjí i systém balení. Začaly se distribuovat nové skládací přepravky, které se po použití umyjí, vydezinfikují a složené dodají pěstiteli. Začíná se omezovat zbytečné balení zeleniny do plastových sáčků.

Žádána je zelenina vypěstovaná v systému integrované produkce – pěstitel hospodaří dle nejnovějších metod správné zemědělské praxe. Tento systém je šetrný k životnímu prostředí a produkuje zdravější potraviny. V posledních letech se značně rozvinul prodej zeleniny ze dvora nebo ve farmářských prodejnách a prodej prostřednictvím tzv. farmářských bedýnek. Zelenina se již začala prodávat i v internetových obchodech.

Spotřebitelé požadují dodávky čerstvé zeleniny celoročně a tomu se přizpůsobila i nabídka. Je jisté, že pěstitelé, kteří budou chtít i v dlouhodobějším výhledu uspět na trhu se zeleninou, se budou muset přizpůsobit zákazníkovi a investovat do moderních technologií (hi-tech vytápěné produkční skleníky s pěstebními světly v případě neskladovatelné zeleniny a moderní skladovací technologie v případě skladovatelné zeleniny).

INTEGROVANÁ PRODUKCE ZELENINY V ČR

Integrovaná produkce zeleniny je ekonomická produkce zeleniny vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Pěstitelé postupují podle Pravidel pro integrovaný systém pěstování zeleniny (IPZ), dodržují metody správné zemědělské praxe, preventivní metody a metody signalizace, které umožní odhalení škodlivého činitele v porostu a následné cílené naplánování ochranného zásahu.

Svaz pro integrovaný systém pěstování zeleniny (Svaz pro IPZ), který je součástí Zelinářské unie Čech a Moravy (ZUČM), byl založen v roce 2005 jako dobrovolné sdružení pěstitelů. V tomto roce se začala zelenina pěstovat dle stanovených pravidel pro IPZ na 3 437 ha. V roce 2007 se zelenina v systému IPZ pěstovala již na 4 572 ha a po splnění podmínek dvouletého přechodného období dostali první pěstitelé právo označovat svou kvalitní produkci ochrannou známkou IPZ. Tato známka pěstitelům slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

Rok	Pěstitelé zeleniny ČR v systému IPZ evidovaní na SZIF		Žadatelé o ochrannou známku IPZ evidovaní u ZUČM			
			Držitelé ochranné známky IPZ		Pěstitelé v přechodném období (čekatelé)	
	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha
2005	x	x	x	x	37	3 437
2006	x	x	x	x	57	4 846
2007	63	4 572	34	4 158	35	1 119
2008	71	4 487	30	3 332	24	951
2009	80	4 920	50	3 934	9	380
2010	87	5 360	50	3 819	14	718
2011	93	6 092	54	4 826	13	397
2012	81	5 980	55	5 111	5	365
2013	79	5 951	59	5 448	6	255
2014	75	5 707	58	5 010	6	387
2015	84	6 165	56	5 077	8	486
2016	93	7 314	59	5 860	10	523
2017	96	7 116	65	6 235	5	177
2018	99	7 011	69	6 278	2	101

Pramen: SZIF, ZUČM

Systém integrované produkce zeleniny v roce 2018 pokračuje již čtvrtým rokem v rámci nového programového období podle pravidel **NV č. 75/2015 Sb.**, o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů. Do IPZ byly nově zařazeny víceleté kultury jahodník a chřest, pro které platí odlišné podmínky než pro jiné zeleninové druhy, což neumožňuje na zelinářských pozemcích jejich kombinovatelnost.

V roce 2018 se celkový počet pěstitelů zařazených do tohoto systému zvýšil na 99 s výměrou dosahující 65% podíl z celkové pěstební plochy tržní zeleniny v ČR, přičemž nejrozšířenějšími oblastmi pěstování zeleniny v IPZ jsou Nymbursko, jižní Morava, Litoměřicko, Královéhradecko a Opavsko. Někteří pěstitelé zeleniny hospodařící dle Pravidel pro IPZ nežádají o udělení ochranné známky IPZ. Z toho důvodu je rozdílný počet pěstitelů, kteří žádají SZIF o úhradu vícenákladů spojených s dodržováním pravidel, s počtem žadatelů, kteří žádají ZUČM o udělení ochranné známky IPZ.

SKLADOVACÍ KAPACITY V ZELINÁŘSTVÍ ČR

V roce 2018 nedošlo k navýšení skladovacích kapacit ani k modernizaci stávajících skladů. V tomto roce bylo díky velmi nepříznivému průběhu počasí dosaženo nižších průměrných výnosů u skladovatelných druhů zeleniny, takže pěstitelé naskladnili mnohem nižší množství zeleniny v porovnání s předchozím rokem. Pro sezónu 2018/19 bylo počátkem listopadu 2018 naskladněno 47,6 tis. t zeleniny, což je téměř o 25 % méně oproti předchozí sezóně. Celková skladovací kapacita je tak využita pouze z 34 %.

Nejvíce jsou zaplněny sklady chlazené (asi z 63 %), v nich je naskladněno 3,3 tis. t celeru, 14,2 tis. t hlávkového zelí, 0,4 tis. t hlávkové kapusty, 10,0 tis. t mrkve, 1,0 tis. t salátové řepy a 1,5 tis. t petržele.

Sklady větrané jsou zaplněny zhruba z 19 %, a to cibulí (15,0 tis. t), dále hlávkovým zelím (1,0 tis. t), celerem (0,4 tis. t), mrkví (0,3 tis. t), petrželí (0,1 tis. t) a salátovou řepou (0,3 tis. t). Ve skladech s řízenou atmosférou je naskladněno necelých 0,3 tis. t pekinského zelí.

Struktura skladovacích kapacit v zelinářství ČR k 1. 11. 2018

Druh skladu	Počet pěstitelů vybavených sklady	Počet skladů	Skladovací kapacita v t	Naskladněno k 1.11.2018 (odhad) v t	Podíl z celkové kapacity
Chlazené sklady	44	61	48 284	30 368	63 %
Sklady s řízenou atmosférou	2	3	2 360	245	10 %
Větrané sklady	58	95	91 501	16 985	19 %
CELKEM	104	159	142 145	47 598	34 %

Pramen: ZUČM

Poznámka: sledovány jsou jen zkolaudované sklady bez provizorních a manipulačních skladů

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL V ČR

V únoru roku 2018 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2017. Celkový nákup zeleniny pro zpracování z tuzemska a ze zahraničí dosáhl 125 729 t, tj. o 8 % více než v předchozím roce.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska v roce 2017 oproti předchozímu roku poklesl o 17 % na 56 008 t, naopak nákup ze zahraničí vzrostl o 48 % na 49 402 t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska představoval, podobně jako v předchozích letech, nákup hlávkového zelí bílého. Téměř polovinu z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořily okurky nakládačky, což bylo více jak o $\frac{3}{4}$ více než v předchozím roce. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo z tuzemska nakoupeno 3 743 t upravené zeleniny, tzn. o 51 % více než v roce 2016. Nákup zmrazené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů ze zahraničí v porovnání s předchozím rokem vzrostl o 28 % na 16 576 t, z toho největší podíl činila rajčata (40 %).

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování v ČR (t)

Zelenina	Nákup zeleniny původem						Náкупní ceny v Kč/kg					
	z tuzemska			ze zahraničí			bez DPH ¹⁾					
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015		2016		2017	
							od	do	od	do	od	do
Brokolice	53	*	*	-	*	-	4,58	7,48	7,96	13,07	*	-
Celer	1 070	1 909	1 119	1 332	1 229	1 217	3,47	6,59	3,46	7,54	3,40	7,91
Cuketa	178	262	192	-	-	-	2,68	3,91	3,16	3,52	3,35	4,02
Cibule suchá	3 113	3 374	1 337	*	1 174	*	5,16	14,57	5,38	12,69	4,52	11,43
Cibule nakládačka	-	-	-	664	*	586	13,41	14,37	13,46	13,96	12,54	12,88
Červená řepa	1 274	1 246	1 843	1 798	639	876	2,23	3,58	2,46	3,50	2,03	4,34
Česnek	*	*	*	*	*	*	77,53	101,04	77,01	132,80	74,22	132,52
Fazolka – lusky	-	*	-	-	-	-	-	-	*	*	-	-
Feferony	65	*	*	656	835	865	17,23	32,14	16,65	50,31	16,78	29,10
Hrášek – zrno	3 338	3 428	2 889	-	-	-	7,07	8,59	6,86	8,76	7,33	9,05
Kapusta hlávková	*	455	561	*	*	-	4,11	11,17	3,89	7,69	4,21	5,19
Kopr	133	178	*	*	*	-	6,87	10,11	6,86	8,53	*	*
Křen	*	*	*	940	963	891	25,64	32,27	29,79	38,78	28,98	38,77
Kukuřice cukrová	*	*	*	-	-	-	*	*	*	*	*	-
Květák	*	*	27	*	-	*	3,86	5,04	*	*	6,41	6,41
Mrkev, karotka	5 450	6 066	4 578	3 375	4 237	4 685	2,34	6,02	1,81	5,87	1,88	6,70
Nat' (petrželová, celerová)	*	*	*	*	*	*	2,54	7,01	2,63	4,76	2,32	4,37
Petržel	351	587	*	*	*	*	4,56	6,23	3,21	5,15	2,19	4,29
Pastinák	*	*	231	*	*	*	4,33	9,09	3,56	6,74	3,88	5,10
Okurky nakládačky	4 467	4 463	4 166	12 327	16 198	29 560	3,35	20,48	4,94	20,09	3,56	11,72
Okurky salátové	761	997	1 944	87	*	413	6,25	32,06	5,83	28,55	4,24	15,19
Paprika zelená	1 663	1 405	1 669	*	337	418	8,36	12,67	7,65	13,95	7,84	34,00
Paprika červená	1 166	1 303	1 738	2 063	2 099	2 328	11,84	20,28	12,48	21,34	12,40	34,69
Paprika beraní roh	308	264	252	678	303	171	14,95	17,22	15,07	16,34	14,66	16,70
Pór	*	*	*	*	-	*	12,81	21,67	*	*	*	*
Rajčata červená	*	13 751	5 818	-	*	-	3,00	5,67	2,60	3,28	3,13	5,05
Ředkev	*	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-
Saláty	927	950	1 401	*	*	*	10,21	186,18	13,91	88,87	12,89	179,82
Špenát	4 806	5 719	5 463	*	*	*	3,51	5,90	3,45	5,78	3,71	7,24
Tykev	34	*	61	302	*	*	7,76	8,42	7,44	7,99	6,15	7,71
Zelí hlávkové bílé	15 340	17 094	15 520	5 578	2 905	3 360	2,59	6,21	2,18	5,11	2,34	5,48
Zelí hlávkové červené	1 019	1 123	1 536	1 131	886	1 289	3,91	9,04	3,25	7,78	3,32	7,10
Zelí pekinské	*	*	*	-	-	-	*	*	*	*	*	-
Ostatní	*	806	1 460	124	141	166	4,85	865,28	3,12	789,45	2,08	335,81
Celkem	53 613	67 606	56 008	33 039	33 470	49 402	x	x	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupech ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup zeleniny pro zpracování (zmrazená, sušená a jinak upravená)

Zelenina	Nákup zeleniny v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2016		2017	
	2016	2017	2016	2017	od	do	od	do
Brokolice	*	*	427	533	13,10	22,53	12,91	25,24
Celer	24	*	*	*	17,07	21,05	10,68	15,63
Cuketa	-	-	33	16	18,30	20,16	22,15	24,28
Cibule suchá	76	*	163	787	21,87	49,99	9,00	23,09
Cibule nakládačka	*	*	377	*	12,52	14,93	11,88	12,18
Červená řepa	35	*	*	*	29,37	41,02	46,12	56,45
Česnek	16	11	245	252	132,06	174,64	133,52	193,40
Fazole - lusky	*	52	513	412	15,17	19,23	14,17	20,17
Feferony	*	7	*	*	51,43	58,44	40,45	47,22
Hrášek - zrno	*	247	225	360	13,71	16,21	15,15	20,49
Kapusta hlávková	*	*	-	*	*	*	*	*
Kopr	3	4	*	5	144,65	156,70	117,72	137,17
Křen	*	*	*	*	25,50	25,71	25,49	57,62
Kukuřice cukrová	56	*	*	*	20,01	22,66	19,20	23,72
Květák	*	*	716	805	13,75	23,48	12,69	21,25
Mrkev, karotka	257	161	1 971	2 192	9,99	37,64	8,09	37,40
Nat' (petrželová, celerová)	*	*	*	62	17,73	283,30	17,70	255,37
Petržel	*	-	-	*	*	*	*	*
Pastinák	*	*	*	*	12,97	16,17	13,69	15,51
Okurky nakládačky	100	*	807	613	10,53	17,10	11,16	20,37
Okurky salátové	*	*	-	*	14,64	15,34	*	*
Paprika zelená	87	126	156	270	20,64	23,88	19,60	37,70
Paprika červená	89	96	146	252	23,93	48,00	25,82	52,02
Paprika beraní roh	*	*	*	-	*	*	*	-
Pór	*	*	251	434	14,29	17,81	13,62	17,56
Rajčata červená	*	*	4 085	6 680	22,16	37,45	14,26	71,59
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	-	-	-	-	-	-	-	-
Špenát	*	*	304	217	14,18	21,51	14,65	19,63
Tykev	-	-	*	39	*	*	20,46	21,23
Zelí bílé	142	*	580	477	7,55	12,00	6,23	8,97
Zelí červené	*	*	*	-	14,24	14,34	*	-
Zelí pekinské	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní	*	265	822	843	15,56	466,73	18,65	52,52
Celkem	2 479	3 743	12 993	16 576	x	x	x	x

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Z údajů, zjištěných při statistickém zjišťování, vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny v roce 2017 se meziročně snížila o 8 % na 160 657 t. Výroba zmrazené zeleniny a směsí zůstala téměř stejná jako v předchozím roce (25 861 t). Výroba sterilovaných směsí a salátů se zvýšila o 4 % na 18 617 t. Největší podíl z celkové výroby zeleninových výrobků představovala výroba sterilované zeleniny, která však při srovnání s rokem 2016 poklesla o 18 % na 55 955 t, z toho výroba okurek nakládaček tvořila 52% podíl. Výroba kysaného zelí byla meziročně přibližně o 2 % vyšší v objemu 15 032 t, zatímco výroba kečupu se meziročně snížila o 13 % na celkových 21 167 t.

Výroba výrobků ze zeleniny v ČR včetně diaproduktů (t)

Zeleninový výrobek		Výroba v tunách				
		2013	2014	2015	2016	2017
Zmrazená zelenina a směsi (včetně špenátu)		17 725	23 214	23 975	25 979	25 861
Sterilované zeleninové směsi a saláty		*	15 916	15 364	17 984	18 617
Sterilovaná zelenina (kromě salátových směsí)		52 672	60 153	67 862	68 042	55 955
v tom	okurky nakládačky	26 912	29 418	31 353	37 818	29 324
	zelí sterilované ostatní	1 025	1 579	*	917	660
	zelí červené v kořeněném nálevu	3 395	1 783	3 404	2 958	3 331
	zelí bílé v kořeněném nálevu	9 163	6 749	8 619	9 922	7 156
	hrášek – zrno	*	2 508	1 797	*	*
	kukuřice cukrová	*	*	*	*	*
Kysané zelí		14 619	16 118	13 982	14 798	15 032
Sušená zelenina (včetně polotovarů ze sušené zeleniny)		*	*	*	*	*
Kečup		25 406	25 918	26 750	24 283	21 167
Rajčatový protlak		3 625	4 112	4 327	4 276	4 314
Dětská a kojenecká výživa		*	*	*	*	*
Zeleninové šťávy		*	*	427	*	*
Zpracované polotovary z chlazené nebo čerstvé zeleniny		5 527	8 354	9 600	10 936	11 732
z toho: – zeleninové směsi		1 837	1 601	2 729	2 987	3 937
Ostatní		5 008	2 196	3 910	4 992	5 294
Celkem		142 412	158 210	168 078	173 959	160 657

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

DOVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2017 meziročně opětovně vzrostl (+4,4 %) na 168,8 tis. t v hodnotě 3,9 mld. Kč. Ze zemí EU bylo dovezeno celkem 156,2 tis. t zpracované zeleniny (tj. meziroční nárůst o 6,5 %) v hodnotě 3,4 mld. Kč. Mezi největší dodavatele patřilo Polsko (36,9 tis. t), následovalo Německo (29,3 tis. t), Itálie (24,9 tis. t), Slovensko (14,9 tis. t) a Belgie (12,5 tis. t).

Dovoz ze třetích zemí do ČR v roce 2017 zaznamenal meziročně pokles, a to o 18 % na 11,7 tis. t zpracované zeleniny. Jednalo se především o konzervovaná rajčata, zeleninové sušené směsi, konzervované bambusové výhonky a zmrazenou zeleninu. Největšími importéry byla Čína (5,8 tis. t), Ukrajina (2,5 tis. t), Egypt (0,9 tis. t) a Indie (0,8 tis. t).

Dovoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2015		2016		2017	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	55 878	1 114 456	55 901	1 145 721	55 839	1 082 413
Zelenina prozatím. konzerv.	846	21 241	660	15 222	859	23 488
Zelenina sušená	7 787	331 721	4 264	380 066	4 167	366 097
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	22 434	490 584	22 392	471 111	21 898	444 698
Rajčata konzerv., ne v octě	23 732	568 216	28 738	610 379	30 084	619 810
Šťáva z rajských jablek	1 138	14 923	873	11 269	1 051	13 146
Kečupy aj. omáčky z rajčat	13 466	466 327	13 436	414 969	15 059	429 659
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	431	16 366	408	17 977	549	21 013
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrazená	32 389	807 672	34 940	811 783	39 303	887 789
CELKEM	158 101	3 831 506	161 612	3 878 497	168 809	3 888 113

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2017 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Polsko	23 524
	Belgie	11 957
	Slovensko	5 866
	Německo	4 720
	Maďarsko	2 965
	Španělsko	1 453
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Itálie	14 305
	Portugalsko	3 865
	Německo	3 328
	Čína	2 341
	Ukrajina	2 305
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Německo	8 043
	Maďarsko	7 306
	Itálie	6 512
	Slovensko	6 001
	Polsko	3 704
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Německo	11 858
	Rakousko	4 690
	Slovensko	2 196
	Polsko	1 211
	Španělsko	665

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

VÝVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Vývoz včetně reexportu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2017 se meziročně snížil o 2,7 % na celkových 61,3 tis. t v hodnotě 1,7 mld. Kč. Do zemí EU směřovalo 60,4 tis. t zpracované zeleniny (tj. meziroční snížení o necelá 3 %).

Největší objem zpracované zeleniny byl dodán na Slovensko (34,1 tis. t), dále pak do Polska (6,5 tis. t), Rakouska (4,6 tis. t) a Maďarska (3,2 tis. t). Vývoz do třetích zemí v objemu 841 t směřoval hlavně do Švýcarska (214 t), Izraele (210 t), Ruska (64 t) a Lichtenštejnska (63 t).

Vývoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2015		2016		2017	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	11 528	296 464	11 073	309 513	13 713	281 118
Zelenina prozatímně konzervovaná	102	5 145	29	1 152	90	1 538
Zelenina sušená	3 316	89 075	4 448	108 446	2 362	135 266
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	9 779	250 779	10 717	274 681	9 089	241 608
Rajčata konzervovaná, ne v octě	4 124	116 391	5 655	132 440	5 762	133 414
Šťáva z rajských jablek	133	1 618	125	1 659	171	2 336
Kečupy aj. omáčky z rajčat	21 573	535 807	20 191	506 603	18 488	459 375
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	2 903	133 444	2 684	124 496	2 685	116 613
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrazená	7 144	219 930	8 033	254 906	8 920	312 664
CELKEM	60 602	1 648 653	62 955	1 713 896	61 280	1 683 932

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2017 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Slovensko	10 690
	Polsko	1 282
	Maďarsko	646
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Polsko	2 523
	Slovensko	2 242
	Bulharsko	323
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Slovensko	6 849
	Rumunsko	397
	Polsko	302
	Rakousko	285
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Slovensko	6 653
	Rumunsko	913
	Polsko	498
	Rakousko	315

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako v zahraničním obchodu s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodu se zpracovanou zeleninou, které se každoročně zvyšuje.

Saldo zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou České republiky

Jednotky	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tuny	-103 837	-84 974	-83 608	-93 763	-97 499	-98 657	-107 529
Tis. Kč	-1 732 049	-1 634 319	-1 738 647	-1 987 527	-1 588 051	-2 164 601	-2 204 181

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější údaje o dovozech a vývozech zpracované zeleniny a zeleninových výrobků jsou uvedeny v příloze č. 2 této zprávy.

SPOTŘEBA ZELENINY V ČR

Spotřeba zeleniny vyjádřená v hodnotě zeleniny čerstvé, tj. včetně výrobků ze zeleniny, v roce 2017 opět mírně vzrostla, a to meziročně o 1 % díky zvýšené spotřebě okurek nakládaček, zelí, květáku, kedluben, česneku, hlávkového salátu, mrkve a celeru. Naproti tomu došlo k poklesu spotřeby rajčat, paprik, kapusty, cibule a petržele.

Spotřeba zeleniny v ČR v hodnotě čerstvé (kg/osoba/rok)

tj. přepočet všech výrobků ze zeleniny na hodnotu zeleniny čerstvé

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Spotřeba	82,7	82,8	81,2	79,7	85,4	77,8	82,9	86,4	84,8	87,3	88,2

Pramen: ČSÚ

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí ovlivněná turistickým ruchem a počtem cizinců v naší populaci, ale největší vliv na spotřebu potravin mají ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat a rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

ČR je v posledních letech v celkové produkci zeleniny soběstačná cca v rozmezí 35–40 %. Nejnížší míra soběstačnosti je u komodity květák, brokolice, hlávková kapusta, nejvyšší naopak u hlávkového zelí, celeru bulvového a mrkve.

Vývoj roční spotřeby zeleniny v hodnotě čerstvé (včetně výrobků) podle druhů na jednoho obyvatele v ČR v kg

Druh zeleniny	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celer	2,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	2,0	2,1	2,0	2,1	2,2
Cibule	10,5	11,9	10,4	9,9	11,2	9,3	11,0	10,9	10,1	10,3	10,2
Česnek	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	0,6	0,6	0,8
Fazolové lusky	0,1	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hrachové lusky*	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,8	0,9	0,6	0,7	0,8
Kapusta	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2	0,4	0,4	0,5	0,4
Kedlubny	2,5	2,5	2,4	2,2	2,2	2,4	2,4	2,2	2,2	2,1	2,3
Květák	2,9	3,0	2,6	2,5	3,0	2,6	2,6	2,7	2,6	2,3	2,6
Melouny	6,8	7,0	7,4	7,8	7,2	7,1	7,6	7,2	8,0	8,2	8,2
Mrkev	6,6	6,2	6,6	6,5	6,7	6,1	7,0	6,9	6,7	6,9	7,1
Okurky nakládačky	2,6	2,4	2,2	3,0	2,3	2,0	2,0	2,8	2,5	3,0	3,3
Okurky salátové	6,8	7,3	7,4	7,1	7,6	6,7	5,9	6,4	6,5	6,4	6,4
Paprika zelenin.	4,8	4,9	6,1	5,5	5,5	5,2	5,0	5,4	5,6	5,8	5,6
Petržel	0,9	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	1,0	0,9
Rajčata	12,5	12,2	11,0	10,4	12,1	10,7	11,4	11,3	11,2	11,8	11,2
Saláty listové	1,8	2,3	2,6	2,1	1,7	1,4	1,6	1,8	2,3	2,0	2,4
Špenát	0,5	0,8	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2	1,2
Zelí hlávk. bílé a červené	8,6	8,8	7,5	7,2	8,9	8,1	8,0	8,4	7,4	7,9	8,0
Ostatní zelenina	8,7	7,5	8,4	8,6	8,9	8,8	10,4	11,7	11,1	11,2	11,3
Houby	1,9	1,8	1,8	2,2	2,6	2,4	2,3	2,5	2,6	2,8	3,0

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * vylouštěná hrachová zrna (zelený hrášek)

V současné době Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světová zdravotnická organizace (WHO) vedou kampaň, která má pomoci zajistit na celém světě větší nabídku, dostupnost a zvýšení konzumace zeleniny a ovoce. Zelenina, podobně jako ovoce, je významným zdrojem řady látek nezbytných pro zdravou výživu lidí. Přesto jejich spotřeba nedosahuje dostatečné úrovně. V celosvětovém průměru se momentálně konzumuje výrazně méně ovoce a zeleniny než je minimální doporučené množství, stanovené Světovou zdravotnickou organizací, tj. 400 gramů na osobu za den. Předpokládá se, že většina lidí denně přijímá jen asi 20 až 50 % tohoto doporučeného množství. I když se za posledních padesát let změnila stravovací návyky lidí – na úkor obilovin a luštěnin rostl podíl rostlinných olejů, cukru a masa – podíl ovoce a zeleniny se zvýšil jen mírně a tento trend pokračuje. Světová zdravotnická organizace řadí nízkou konzumaci ovoce a zeleniny na šesté místo mezi dvacet nejrizikovějších faktorů, způsobujících předčasná úmrtí. Konzumace této skupiny potravin zajišťuje přísun důležitých látek do organismu, jako jsou např. vitamíny A, B, C a E, vláknina a další antioxidačně působící látky.

CENOVÝ VÝVOJ ZELENINY V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Průměrné roční CZV zeleniny se v roce 2017 v porovnání s rokem 2016 opět snížily (index 2017/2016 činil 91,8). Nejvýraznější pokles CZV nastal u cibule, česneku a mrkve, dále rovněž u rajčat, salátů a hlávkového zelí. Lze usuzovat, že pravděpodobnou příčinou byly vyšší objemy zeleniny na trhu, avšak dovezené zejména z Německa, Nizozemska a Polska za nízké ceny. Vyšší ceny se projeví u hlávkové kapusty, papriky, petržele, dále u salátových okurek, celeru, kedlubnů a květáku.

V prvních měsících roku 2018 se CZV u většiny sledovaných druhů pohybovaly v nižších cenových hladinách v porovnání se stejným obdobím roku 2017. Výjimku představovaly CZV mrkve a petržele, které vykazovaly výrazný nárůst, cca o 26 %, resp. 30 %. Velmi výrazný nárůst CZV nastal od měsíce května/června u všech sledovaných druhů (kromě česneku a papriky), což bylo způsobeno nedostatkem čerstvé zeleniny pro konzumní trh z důvodu nástupu abnormálně vysokých teplot a naprostému nedostatku dešťových srážek ve většině evropských zemí.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny v ČR (CZV v Kč/t)

Druh zeleniny	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Celer bez natě	7 561	8 469	7 765	12 453	8 842	9 247	10 317
Cibule suchá	4 819	6 488	5 894	6 588	7 800	5 654	7 131
Česnek	151 786	109 556	100 188	135 141	127 812	116 935	99 091
Kapusta hlávková	8 458	11 601	7 969	11 473	8 486	10 178	13 660
Kedlubny s natí	19 908	21 979	19 821	23 616	22 811	23 527	27 355
Květák	12 406	14 532	13 174	13 706	15 437	15 686	16 816
Mrkev bez natě	4 986	5 254	5 047	8 047	7 608	6 701	9 010
Okurky nakládačky	-	-	-	-	-	-	20 667
Okurky salátové	18 063	17 440	15 820	19 898	20 455	21 424	22 837
Paprika zeleninová	16 294	24 213	23 356	22 953	19 703	23 590	21 027
Petržel bez natě	14 635	16 263	16 392	23 501	16 571	17 832	31 168
Pór	14 000	-	-	-	-	-	-
Rajčata	20 845	18 076	20 299	23 953	24 615	22 699	22 729
Ředkvička	25 677	-	-	-	-	-	-
Salát	26 862	30 727	25 948	31 106	31 681	30 573	30 840
Špenát	2 604	-	-	-	-	-	9 804
Zelí hlávk. červené	5 099	7 718	5 538	8 063	7 669	7 405	8 209
Zelí hlávkové bílé	3 750	5 516	4 033	6 722	5 069	4 909	6 943

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * období od 1. 1.–31. 10. 2018

Spotřebitelské ceny

Spotřebitelské ceny sledovaných druhů zeleniny se v roce 2017 rovněž snížily u všech sledovaných druhů (index 2017/2016 byl 99,7), nejvýrazněji u mrkve, celeru, květáku a cibule. Nárůst průměrné spotřebitelské ceny byl zaznamenán u rajčat, ledového salátu, melounů a salátových okurek.

V prvních měsících roku 2018 se ceny většiny sledovaných zeleninových druhů pohybovaly spíše pod úrovní cen stejného období předchozího roku, a to zejména u okurek salátových, papriky, celeru, brokolice a česneku. Avšak od května/června ceny výrazně vzrostly u všech sledovaných druhů (kromě celeru, papriky, brokolice a česneku), v některých případech až dvojnásobně (např. u mrkve). Lze usuzovat, že příčinou zvyšování cen byla reakce obchodních řetězců na určitý nedostatek nabídky těchto komodit na trhu z důvodu nižších sklizní zapříčiněných nepříznivým průběhem počasí ve většině producentů zemí.

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů zeleniny v ČR v Kč/kg

Druh zeleniny	MJ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Brokolice	ks	19,41	21,46	24,63	23,93	24,40	24,41	26,56	23,92
Celer	kg	29,37	17,70	20,65	23,62	23,38	28,80	23,69	21,94
Cibule suchá	kg	14,96	12,47	14,57	15,49	14,54	15,38	13,12	14,49
Česnek	kg	123,82	102,31	103,78	96,54	104,58	127,88	121,28	94,10
Květák	ks	28,66	30,52	35,06	33,55	34,89	36,73	33,86	37,61
Melouny	kg	27,17	23,63	24,49	32,43	31,45	27,80	29,02	29,41
Mrkev bez natě	kg	16,46	17,51	18,73	16,35	20,93	18,75	15,24	22,83
Okurky salátové	kg	30,41	35,59	38,44	36,41	41,56	40,78	41,90	44,30
Paprika zeleninová	kg	53,44	58,94	62,15	60,09	63,63	65,09	63,06	61,70
Rajčata	kg	30,29	37,92	37,06	41,16	42,99	40,88	44,94	44,54
Salát ledový	ks	-	-	-	-	-	20,21	21,91	22,99
Zelí bílé	kg	13,57	9,16	11,90	11,19	14,51	13,54	12,55	14,38

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * průměr za období od 1. 1. – 31. 10. 2018

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZELENINOU V ČR

DOVOZ

V roce 2017 se dovoz čerstvé zeleniny oproti předchozímu roku nepatrně zvýšil na 648,5 tis. t v hodnotě 11,5 mld. Kč; stejně tak se zvýšily dodávky zeleniny ze zemí EU na celkových 597,1 tis. t, což představovalo 92% podíl na celkovém objemu exportu zeleniny do ČR. Nejvíce zeleniny pocházelo ze Španělska (124,2 tis. t, tj. 12% meziroční nárůst), a to zejména salátové okurky, rajčata, melouny, papriky, česnek a listové saláty. Druhým největším dodavatelem čerstvé zeleniny bylo Nizozemsko (121,1 tis. t, tj. téměř 5% zvýšení), odkud byly dodávány především salátové okurky, mrkev, rajčata, cibule, hlávkové zelí, papriky, a pór. Třetím významným dodavatelem bylo Polsko (95,4 tis. t, tj. meziroční zvýšení o 7 %), odkud byla dovážena nejvíce cibule, hlávkové zelí, kedlubny, řepa salátová, ředkvičky a mrkev.

Mezi další významné dodavatele čerstvé zeleniny patřilo také Německo (85,2 tis. t, tj. nárůst o 6 %) a Itálie (50,1 tis. t, tj. pokles o více než 17 %). Čerstvá zelenina byla také v menším množství dovážena rovněž ze třetích zemí, např. z Maroka, Turecka, Albánie, Egypta, a Číny.

V období od ledna do září 2018 bylo do ČR dovezeno celkem 488,5 tis. t čerstvé zeleniny, což je o 6 % méně oproti stejnému období minulého roku. Ze zemí EU pocházelo 448,6 tis. t. Nejvíce zeleniny bylo dovezeno ze Španělska (104,6 tis. t), Nizozemska (95,1 tis. t), Německa (65,7 tis. t), Polska (58,0 tis. t) a Itálie (42,3 tis. t).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR

Druh	2015	2016	2017	2018*	2015	2016	2017	2018*
	v tunách				v tis. Kč			
ZELENINA CELKEM	609 759	647 394	648 501	488 542	10 738 617	11 371 799	11 490 505	8 751 166
Z toho:								
Celer bulvový	10 078	10 775	11 834	9 072	96 143	133 336	118 523	70 716
Celer ne bulvový	4 557	3 839	2 429	2 520	67 166	64 780	49 354	35 543
Cibule	76 386	87 549	78 598	55 268	511 365	564 036	385 474	355 205
Cibule-šalotka	451	909	498	366	12 151	15 652	14 347	8 416
Čekanka	169	263	466	279	9 124	14 995	15 356	18 291
Česnek	6 440	6 218	7 372	5 509	288 939	407 943	414 151	220 354
Fazole	388	313	360	289	16 784	15 970	16 912	14 077
Fenykl hlíznatý	311	374	284	223	9 032	9 941	9 012	6 565
Hrách	559	704	618	513	28 954	31 261	27 822	28 060
Chřest	306	256	592	1 029	32 136	28 123	48 417	80 460
Kapusta růžičková	1 242	1 611	841	437	23 384	24 361	18 391	9 679
Kapusta hlávk., pekingské zelí, kedlubny apod.	20 671	20 428	20 672	14 426	356 137	352 410	387 221	272 609
Křen	1 569	2 030	2 053	825	53 858	64 887	57 463	27 200
Kukuřice cukrová	600	1 166	4 773	660	16 351	36 746	43 976	21 936
Květák a brokolice	25 472	24 255	26 349	17 367	372 787	399 923	443 919	298 242
Lilek	2 623	2 575	2 455	2 130	69 552	68 422	71 670	53 476
Melouny	93 962	100 702	96 481	90 961	805 731	816 260	808 363	890 790

Druh	2015	2016	2017	2018*	2015	2016	2017	2018*
	v tunách				v tis. Kč			
Mrkev	46 949	49 592	54 841	35 570	452 634	418 102	339 787	361 740
Okurky nakládačky	10 268	14 489	9 810	8 666	133 024	164 035	117 938	115 511
Okurky salátové	62 106	62 476	61 538	44 460	1 110 900	1 098 155	1 137 763	971 987
Paprika zeleninová	49 993	52 215	52 297	40 289	1 665 102	1 768 006	1 768 483	1 307 374
Pór	9 822	10 737	10 668	7 349	175 100	210 866	207 771	149 121
Rajčata	94 724	99 972	94 380	74 185	2 698 062	2 796 277	2 874 570	1 862 472
Ředkvička, řepa salátová ap.	19 344	19 815	21 409	13 755	361 536	267 980	311 975	231 830
Salát hlávkový	15 675	16 387	17 560	14 906	503 311	567 212	635 350	456 238
Salát ostatní	7 237	6 663	6 932	5 604	251 744	220 907	212 302	190 980
Špenát	924	857	942	710	50 594	55 436	70 103	50 327
Tykve ost.	1 646	2 511	2 117	1 681	31 061	40 172	39 868	28 340
Tykve – cukety	3 590	5 068	5 070	4 070	101 453	107 379	123 213	86 026
Zelí bílé, červené	33 574	32 941	38 628	22 978	226 533	250 212	304 845	159 971

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1.–30. 9. 2018

VÝVOZ

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu v roce 2017 meziročně poklesl o 5 % na objem 100,7 tis. t v celkové hodnotě 1,8 mld. Kč. Do zemí EU bylo vyvezeno 100,6 tis. t zeleniny, a to zejména na Slovensko (67,5 tis. t), dále do Německa (14,2 tis. t), Maďarska (5,7 tis. t), Rakouska (5,2 tis. t) a Polska (3,4 tis. t).

V období od ledna do září 2018 bylo z ČR vyvezeno 59,9 tis. t čerstvé zeleniny, což je téměř o 24 % méně oproti stejnému období minulého roku, a to z převážné většiny pouze do zemí EU. Největší množství zeleniny směřovalo na Slovensko (10,5 tis. t), dále do Německa (8,3 tis. t), Polska (3,1 tis. t) a Maďarska (2,6 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR

Druh	2015	2016	2017	2018*	2015	2016	2017	2018*
	v tunách				v tis. Kč			
ZELENINA CELKEM	96 265	106 068	100 690	59 950	1 836 812	2 039 134	1 824 945	1 217 084
Z toho:								
Celer bulvový	2 835	4 037	3 759	2 472	38 926	56 926	43 252	26 849
Cibule	9 381	13 233	12 062	5 525	107 248	111 376	90 606	54 084
Čekanka	32	95	37	7	1 830	5 066	2 122	397
Česnek	1 275	1 307	938	730	70 812	100 292	65 082	35 631
Hrách	2 741	2 936	4 254	2 732	29 343	32 452	36 159	22 167
Chřest	47	48	71	27	6 929	5 714	6 692	2 958
Kapusta růžičková	115	180	120	36	1 578	3 915	2 868	888

Druh	2015	2016	2017	2018*	2015	2016	2017	2018*
	v tunách				v tis. Kč			
Kapusta hlávková, pekingské zelí, kedlubny	3 543	2 823	2 148	1 643	68 181	62 982	48 925	34 954
Květák a brokolice	2 595	2 946	3 366	1 934	52 902	61 668	69 406	43 267
Melouny	9 729	9 025	9 408	8 314	95 790	83 810	83 690	97 163
Mrkev	9 927	11 271	14 007	5 061	118 007	109 569	110 085	57 046
Okurky nakládačky	11 122	9 634	10 478	7 144	60 771	72 198	97 454	82 137
Okurky salátové	4 225	5 206	3 682	2 185	98 473	111 472	87 103	54 774
Paprika zeleninová	6 576	7 227	6 747	4 451	227 876	251 712	241 788	157 451
Pór	1 359	1 232	1 188	656	33 577	34 016	32 105	17 294
Rajčata	9 138	10 999	9 136	5 271	292 907	369 638	319 511	157 857
Salát hlávkový	2 838	2 857	2 885	2 074	102 434	100 785	104 438	82 698
Salát ostatní	2 037	1 783	1 186	783	62 172	57 211	36 279	25 952
Ředkvička, řepa salátová apod.	4 247	4 101	4 006	2 352	85 455	79 577	78 033	54 425
Zelí bílé, červené	7 640	7 510	5 402	2 571	75 098	75 383	54 827	26 222

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1.–30. 9. 2018

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Od roku 2012 se úhrnné pasivum každoročně zvyšuje. V roce 2017 dosáhlo záporné saldo zahraničního obchodu z hlediska finančního 9,7 mld. Kč.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Tuny	-441 225	-485 730	-484 984	-513 494	-541 326	-547 811	-388 631
Tis. Kč	-6 906 120	-7 634 127	-7 680 998	-8 901 805	-9 332 665	-9 665 560	-9 111 460

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * období od 1. 1.–30. 9. 2018

PŘEHLEDY O UŽITÍ ZELENINY

Bilance produkce a užití cibule v ČR (tis. t)

Ukazatel		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Domácí produkce celkem		40,3	46,2	33,2	51,0	48,8
z toho:	tržní produkce	40,1	45,8	30,7	44,9	44,4
	samozásobení	0,2	0,4	2,5	6,1	4,4
Dovoz		75,8	69,5	91,4	82,1	82,4
Celková nabídka		116,1	115,7	124,3	133,1	131,2
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		104,4	101,5	108,1	112,1	114,2
Samozásobení (snížené o ztráty)		0,2	0,3	2,2	5,5	4,0
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		2,8	5,3	1,6	3,6	1,1
Vývoz		8,7	8,6	12,4	11,9	11,9
Celkové užití		116,1	115,7	124,3	133,1	131,2

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 8. do 31. 7.

Bilance produkce a užití mrkve v ČR (tis. t)

Ukazatel		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Domácí produkce celkem		31,2	35,8	31,6	35,3	41,8
z toho:	tržní produkce	22,4	22,9	22,0	29,2	32,2
	samozásobení	8,8	12,9	9,6	6,1	9,6
Dovoz		42,6	45,0	51,2	52,2	46,8
Celková nabídka		73,8	80,8	82,8	87,5	88,6
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		56,2	58,9	62,2	65,2	71,1
Samozásobení (snížené o ztráty)		7,0	11,7	8,2	4,9	7,7
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		1,5	0,6	1,7	3,9	1,0
Vývoz		9,1	9,6	10,7	13,5	8,8
Celkové užití		73,8	80,8	82,8	87,5	88,6

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

Bilance produkce a užití hlávkového zelí v ČR (tis. t)

Ukazatel		2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Domácí produkce celkem		46,3	60,1	45,1	54,3	53,3
z toho:	tržní produkce	46,1	58,5	41,1	49,0	49,9
	samozásobení	0,2	1,6	4,0	5,3	3,4
Dovoz		29,9	27,4	35,5	38,5	31,3
Celková nabídka		76,2	87,5	80,6	92,8	84,6
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		63,9	77,4	67,2	76,8	73,1
Samozásobení (snížené o ztráty)		0,2	1,4	3,6	4,8	2,9
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		2,3	1,6	1,6	4,6	4,8
Vývoz		9,8	7,1	8,2	6,6	3,8
Celkové užití		76,2	87,5	80,6	92,8	84,6

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

PŘÍLOHY

Příloha č. I

Přehled předběžně uznaných seskupení producentů a uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny – stav ke dni 31. 8. 2018

Organizace producentů	Rok uznání	Sídlo	Registrované druhy
CZ FRUIT, odbytové družstvo	2005	Praha 6	Ovoce
EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů	2007	Holovousy	Ovoce
JIHOFUKT, družstvo	2005	Velké Bílovice	Ovoce
Jihomoravská zelenina, družstvo	2005	Velké Bílovice	Zelenina
Odbytové družstvo EKO – ODBYT, družstvo	2008	Slaný	Ovoce
Družstvo producentů rajčat	2007	Brno	Produkty ke zpracování
Odbytové družstvo LITOZEL	2005	Bohušovice nad Ohří	Zelenina
Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny	2009	Synkov-Slemeno	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo Polabí	2010	Přerov nad Labem	Zelenina
Družstvo OZC Jizera	2011	Předměřice nad Jizerou	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo ovoce Český ráj	2012	Praha 9	Ovoce
Odbytové družstvo Berry	2012	Břežany II	Jahody, maliny, ostružiny
M.O.Z. družstvo pěstitelů	2012	Sedlnice	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Bohemia Apple, družstvo	2013	Tuchoraz	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
ZELTR odbytové družstvo, člen koncernu ZELTR	2013	Troubky	Ovoce a zelenina
NATURE FRUIT, DRUŽSTVO	2013	Choustníkovo Hradiště	Jablka
G's Pěstitel, odbytové družstvo	2013	Stratov	Zelenina
Vital odbytové družstvo	2013	Rozběřice	Cibule, šalotka
Piletice, odbytové družstvo	2017	Hradec Králové	Kořenová zelenina, papriky, jahody
ZP Otice odbyt s.r.o.	2017	Otice	Zelenina a zpracovaná zelenina
Odbytové družstvo Suchá Loz	2017	Suchá Loz	Ovoce a zelenina
Čerstvě utrženo, družstvo	2017	Zlín-Pršténé	Ovoce a zelenina
Nadnárodní organizace producentů			
Družstvo BRAMKO CZ	2013	Semice	Zelenina

Pramen: SZIF

Příloha č. 2 – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou

Dovoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené

(skup. 0710, 2004)

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		55 878	1 114 456	55 901	1 145 721	55 839	1 082 413
Z toho:	fazole	4 433	88 195	3 930	77 899	3 109	61 570
	hrách	4 532	94 253	4 245	88 934	4 415	82 063
	chřest	38	4 340	40	4 235	41	3 964
	kukuřice cukrová	3 045	81 053	3 533	92 512	3 352	95 491
	luštěniny ostatní	265	4 810	505	9 282	808	17 244
	paprika	1 242	33 188	1 033	28 785	1 322	31 979
	rajčata	642	14 474	601	11 980	762	18 069
	špenát	5 904	105 350	5 740	98 929	5 051	78 825
	zelí kysané, kapary, aj.	223	4 683	178	4 481	76	2 370
	zelenina ostatní	24 838	452 672	25 481	480 897	23 454	366 011
	zeleninové směsi	10 639	228 564	10 538	245 075	13 359	321 670

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání

(skup. 0711)

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		846	21 241	660	15 222	859	23 488
Z toho:	cibule	261	4 908	207	3 024	444	6 953
	kukuřice cukrová	62	790	26	175	6	196
	okurky salátové a nakládačky	182	3 624	166	2 833	255	4 767
	papriky	30	2 785	105	2 667	37	3 306
	zelenina ostatní	284	7 391	138	5 344	97	6 886
	zeleninové směsi	21	776	11	713	12	755

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz sušené zeleniny

(skup. 0712)

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		7 787	331 721	4 264	380 066	4 167	366 097
Z toho:	cibule	865	60 376	797	52 425	835	47 701
	kukuřice cukrová	3 113	10 466	1	352	1	274
	mrkev	391	20 103	325	17 044	305	15 502
	rajčata	765	54 321	688	52 807	620	37 698
	zelenina ost. vč. směsí	2 652	186 454	2 452	257 437	2 406	264 921

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové**(skup. 2001)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		22 434	490 584	22 392	417 111	21 898	444 698
Z toho:	kukuřice cukrová	251	11 016	224	10 442	3180	7 271
	okurky nakládačky	11 744	222 062	12 082	208 698	12 169	208 970
	paprika, ne lusky	495	26 760	570	30 880	513	26 043
	paprika sladká	2 004	53 148	1 895	49 532	1 471	38 476
	zelenina ostatní	7 939	177 599	7 622	171 558	7 565	163 937

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)		23 732	568 216	28 738	610 379	30 084	619 810
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)		1 138	14 923	873	11 269	1 051	13 146
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)		13 466	466 327	13 436	414 969	15 059	429 659
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)		431	16 366	408	17 979	549	21 013

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmražené**(skup. 2005)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		32 389	807 672	34 940	811 783	39 303	887 789
Z toho:	zelenina homogenizovaná	237	13 449	232	12 545	257	16 370
	zelí kysané	8 431	117 846	7 910	108 869	7 723	100 840
	hrách	3 692	84 131	3 713	91 070	3 908	88 134
	fazole vyloupané	7 868	171 364	7 944	162 862	8 374	165 341
	fazole ostatní	683	17 592	925	20 260	1 147	25 154
	bambusové výhonky	996	15 897	1 031	17 107	1 673	28 237
	chřest	57	4 518	172	8 662	175	9 154
	kukuřice cukrová	3 959	116 680	3 715	102 482	4 476	123 347
	artyčoky	92	6 672	101	7 033	126	7 641
	zeleninové směsi	3 498	140 846	3 441	133 884	4 351	169 465
	ostatní zelenina	2 739	107 294	5 631	133 657	6 897	136 956

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené**(skup. 0710, 2004)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		11 528	296 464	11 073	309 513	13 713	281 118
Z toho:	fazole	377	9 244	426	10 653	315	7 400
	hrách	944	18 815	694	15 737	813	17 523
	kukuřice cukrová	704	16 250	530	14 374	560	13 183
	paprika	10	394	21	658	28	796
	špenát	1 638	30 261	1 237	23 574	1 877	24 771
	zelí kysané, kapary aj.	117	2 330	65	1 712	124	2 365
	zelenina ostatní	3 338	78 418	4 284	142 997	4 374	76 406
	zeleninové směsi	4 221	134 119	3 735	95 963	5 479	130 581

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny prozatímně konzervované SO₂ nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		102	5 145	29	1 152	90	1 538
Okurky salátové a nakládačky		-	-	0,5	28	83	1 102
Papriky		1	104	2	194	0,5	80
Zelenina ostatní		92	4 629	19	541	2	132

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz sušené zeleniny z ČR**(skup. 0712)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		3 316	89 075	4 448	108 446	2 362	135 266
Z toho:	cibule	231	14 848	289	18 233	242	15 599
	mrkev	66	2 025	12	800	12	871
	rajčata	22	2 175	46	5 056	16	1 985
	zelenina ost. včetně směsí	613	59 444	690	70 772	1 165	113 801

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové z ČR**(skup. 2001)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		9 779	250 779	10 717	274 681	9 089	241 608
Z toho:	kukuřice cukrová	27	2 656	35	3 127	29	2 059
	okurky nakládačky	4 479	89 756	5 083	107 484	3 610	75 889
	paprika, ne lusky	623	26 457	733	30 642	616	25 653
	paprika sladká	1 524	46 651	1 663	47 013	1 732	55 153
	zelenina ost.	3 126	85 259	3 204	86 415	3 101	82 854

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)		4 124	116 391	5 655	132 440	5 762	133 414
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)		133	1 618	125	1 659	171	2 336
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)		21 573	535 807	20 191	506 603	18 488	459 375
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)		2 903	133 444	2 684	124 496	2 685	116 613

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmražené z ČR**(skup. 2005)**

Druh zeleniny		2015		2016		2017	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		7 144	219 930	8 033	254 906	8 920	312 664
Z toho:	zelenina homogeniz.	263	13 097	216	10 775	333	16 121
	zelí kysané	1 050	13 540	2 100	27 225	1 419	18 898
	hrách	1 114	24 915	892	20 822	830	19 096
	fazole vyloupané	837	20 288	629	14 816	294	7 779
	fazole ostatní	353	9 908	195	5 153	181	4 634
	kukuřice cukrová	210	8 299	239	10 956	266	12 080
	zeleninové směsi	1 222	53 540	1 540	70 028	3 158	110 522
	ostatní zelenina	1 845	67 098	1 922	83 065	2 180	110 937

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2014			2015			2016			2017			2017/16 v %
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	
Brokolice	26 000	423	11,00	26 000	176	4,58	20 000	105	2,10	30 000	410	12,30	+486
Celer	9 000	8 424	75,82	12 000	6 678	80,14	8 000	8 350	66,80	10 000	9 632	96,32	+44
Cibule	4 000	45 820	183,28	7 000	30 720	215,04	4 000	44 856	179,42	4 500	44 442	199,99	+11
Česnek	70 000	1 554	108,78	90 000	906	81,54	90 000	1 098	98,82	90 000	1 995	179,55	+82
Fazolové lusky	22 000	616	13,55	22 000	168	3,70	22 000	168	3,70	22 000	104	2,29	-38
Hrách zahr. na lusky	40 000	5 444	217,76	45 000	3 745	168,52	40 000	3 743	149,72	43 000	700	30,10	-80
Hrách zahradní na prům. zprac.	8 000	656	5,25	8 000	700	5,60	8 000	730	5,84	8 000	3 920	31,36	+437
Chřest	65 000	990	64,35	65 000	1 287	83,65	65 000	1 395	90,68	65 000	1 485	96,52	+6
Kapusta hlávková	7 500	2 525	18,94	13 000	1 860	24,18	6 500	2 208	14,35	8 500	1 953	16,60	+16
Kedlubny	17 000	4 530	77,01	20 000	3 633	72,66	22 000	4 048	89,06	23 000	4 462	102,63	+15
Kukuřice cukrová	15 000	5 312	79,68	15 000	9 360	140,40	15 000	9 072	136,08	15 000	13 554	203,31	+49
Kvěťák	13 000	2 944	38,27	18 000	2 690	48,42	13 000	2 954	38,40	14 000	4 250	59,50	+55
Mrkev	6 000	22 932	137,59	8 000	22 044	176,35	6 000	29 155	174,93	6 000	32 186	193,12	+10
Okurky nakládačky	13 000	9 660	125,58	16 000	10 800	172,80	17 000	17 810	302,77	18 000	18 760	337,68	+12
Okurky salátové – polní	10 000	2 340	23,40	12 000	930	11,16	12 000	1 155	13,86	9 500	1 378	13,09	-6
Paprika zeleninová – polní	14 000	9 320	130,48	16 000	13 320	213,12	13 000	14 490	188,37	12 500	12 200	152,50	-19
Pastinák	13 000	450	5,85	13 000	240	3,12	4 000	221	0,88	4 000	234	0,94	+7
Petžel	15 000	4 250	63,75	20 000	4 260	85,20	21 000	4 880	102,48	20 000	4 245	84,90	-17
Pór	11 000	207	2,28	13 000	40	0,52	13 000	40	0,52	13 000	40	0,52	-
Rajčata – polní	16 000	20 582	329,31	20 000	6 650	133,00	20 000	12 008	240,16	23 000	8 155	187,55	-22
Ředkvička	24 000	5 320	127,68	26 000	6 460	167,96	25 000	6 820	170,50	24 000	5 760	138,24	-19
Řepa salátová	6 500	3 680	23,92	7 000	3 444	24,11	8 000	4 860	38,88	6 000	7 328	43,97	+13
Saláty (i barevné)	9 000	15 000	135,00	9 000	10 206	91,85	10 000	10 458	104,58	10 000	13 520	135,20	+29
Špenát na prům. zprac.	3 000	7 304	21,91	3 000	6 520	19,56	3 000	6 600	19,80	3 000	6 690	20,07	+1
Špenát listový	25 000	152	3,80	30 000	320	9,60	38 000	525	19,95	40 000	540	21,60	+8
Želí hlávkové	4 500	58 529	263,38	6 000	41 120	246,72	4 000	48 977	195,91	4 000	49 872	199,49	+2
Želí pekingské	8 000	1 430	11,44	9 000	1 460	13,14	8 000	1 166	9,33	11 000	972	10,69	+15
Zelenina ostatní vč. tykvě*	-	5 054	*15,16	-	21 572	*151,00	6 000	1 411	8,47	6 000	1 700	10,20	+20
Tykev	-	-	-	-	-	-	6 000	25 650	153,90	10 000	23 864	238,64	+55
CELKEM	-	245 448	2 314,22	-	211 309	2 447,65	-	264 953	2 620,25	-	274 351	2 818,87	+8

Pramen: ZÚČM na základě vlastního šetření a propočtů

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-474-9

Praha 2018